

Breda moet bruisen!

Het kan wél

Verkiezingsprogramma D66 Breda 2026 - 2030

The D66 logo, consisting of the letters 'D66' in white, is centered within a green square. This green square is itself centered within a larger orange square, which is centered within a yellow rectangle that occupies the lower half of the page.

D66

Het kan wél

Voorwoord

Breda moet bruisen. Dat is waar D66 Breda voor staat. Een stad waar vernieuwing samengaat met karakter, waar lef en creativiteit de motor vormen van vooruitgang, en waar we samen bouwen aan een toekomst die duurzaam, eerlijk en vol energie is. D66 Breda ziet een stad voor zich die niet bang is om groot te denken én groot te doen. Een stad die durft, verbindt en vernieuwt. Het kan wél, ook in Breda.

De komende jaren wordt Breda groter. Om Breda te laten groeien en bloeien moet zij verpot worden tot een stad van een andere schaal. Er komen duizenden woningen bij, nieuwe plekken ontstaan, oude locaties krijgen nieuw leven. Dat vraagt om keuzes met visie en lef. Wij kiezen voor groei met karakter: voor architectuur die monumenten van de 22ste eeuw creëert, voor duurzaam bouwen met biobased materialen en voor het behoud van ons erfgoed in een modern jasje.

Ook onze dorpen bruisen. Van Prinsenbeek tot Ulvenhout, van Teteringen tot Bavel: overal werken we samen met bewoners aan plannen die passen bij het karakter van hun dorp. Want de kracht van Breda zit niet alleen in de stad, maar juist in de verbondenheid van stad én dorpen.

Onze gemeente bruist als cultuur, innovatie en duurzaamheid hand in hand gaan. Daarom investeren we in makers, broedplaatsen en nachtcultuur. We geven ruimte aan creativiteit, van Pier15 tot St. Joost, en maken cultuur bereikbaar voor iedereen. Want een stad die bruist, leeft.

We geven ruimte aan talent en maken werk van een sterke, innovatieve economie, waarin onderwijs en ondernemers elkaar vinden. We maken van Breda de defensiehub van Brabant. Door onze eeuwenlange relatie met defensie en ons profiel als innovatieve stad van toegepaste technologie en creativiteit, hebben we de perfecte uitgangspositie om Breda op de kaart te zetten.

We willen een gezonde, groene gemeente waarin iedereen zich vrij kan bewegen. Breda wordt fietsstad: veilig, duurzaam en aantrekkelijk. We investeren in schoon water, schone energie en schone lucht. 10.000 nieuwe woningen, voor elke portemonnee, van starters tot senioren, in buurten die levendig zijn en waar voorzieningen meegroeien.

Iedereen moet zich thuis kunnen voelen in onze gemeente. Hier kun je jezelf zijn en je ontwikkelen. Een gemeente met een stevig sociaal vangnet, waar we mensen ondersteunen als ze het nodig hebben en we iedereen accepteren zoals die is.

Samen maken we Breda klaar voor de toekomst: een levendige, duurzame, creatieve en eerlijke stad.

Een stad waar iedereen zich thuis voelt.
Een stad die durft, verbindt en vernieuwt.
Want Breda moet bruisen.
Het kan wél!

Joek van Pul
Lijsttrekker D66 Breda

A stylized, handwritten signature in black ink, consisting of a large 'J' followed by several loops and a final 'P'.

Inleiding

In dit verkiezingsprogramma deelt D66 Breda haar visie op de toekomst van onze stad en haar dorpen. Een toekomst waarin we met lef, creativiteit en samenwerking bouwen aan een bruisend, duurzaam en eerlijk Breda.

We beginnen met onze visie voor Breda, het fundament van dit programma. Daarna lees je hoe we die visie vertalen naar concrete plannen voor cultuur, wonen, economie, duurzaamheid, mobiliteit, onderwijs en inclusie.

Elk hoofdstuk laat zien hoe wij willen dat Breda groeit: met karakter, met oog voor mensen, en met ruimte voor vernieuwing.

Of je nu inwoner, ondernemer, student of vrijwilliger bent: dit programma laat zien hoe we samen Breda beter kunnen maken.

Breda moet bruisen!

Inhoudsopgave

1.	Breda moet bruisen - onze visie voor Breda	7
	Breda groeit met karakter	8
	Ruimte voor innovatie en vernieuwing	9
	Bruisende dorpen en wijken	9
2.	Breda bruist van cultuur	10
	Breda groeit met karakter	11
	Een visie voor een bruisende nacht	12
	Bruisende Bredase Horeca en Evenementen	12
3.	Ruimte voor talent, innovatie en ondernemen	16
	Bruisende bedrijvigheid	17
	Topplekken om te ondernemen	18
	Investeren in de veiligheid van Nederland	18
	De bruisende binnenstad	19
	Werken aan een sterke, eerlijke arbeidsmarkt: samen voor talent in de regio	20
4.	Betaalbaar wonen, groen leven en vrij bewegen	21
	Vrij bewegen in een bruisende stad	24
	Voorspelbaar parkeren met fiets of auto	25
	Een groene gemeente om trots op te zijn	26
	Een aantrekkelijke openbare ruimte	27
5.	Blijvend bruisend: duurzaam, groen en schoon	28
	Kiezen voor betaalbare en schone energie	29
	Een schoon Breda voor ons allemaal	30
6.	Bruisende en vitale dorpen	32
	Bruisend Bavel	33
	Bruisend Ulvenhout	34
	Bruisend Teteringen	34
	Bruisend Prinsenbeek	35
	Bruisend Princenhage, De Rith, 't Hout en Effen	35
	Bruisend Ginneken	36

7.	Breda is van iedereen	37
	Goed onderwijs, voor gelijke kansen	38
	De veilige stad	40
	Nieuwkomers zijn welkom	42
	Vrij, veilig en gelijk Breda	43
8.	De gezondste en gelukkigste generatie ooit	45
	De gezonde stad	46
	Zeker zijn van je bestaan	49
	Breda sportstad	50
9.	Investeren in draagkracht	51
	Versterken van de lokale democratie	53
	Toekomstbestendige gemeentefinanciën	54
	Verstandig omgaan met data en privacy	54

Hoofdstuk 1

Breda moet bruisen - onze visie voor Breda

1. Breda moet bruisen - onze visie voor Breda

Dit is onze visie op Breda. Een stad die groeit, vernieuwt en kansen biedt en waar we samen vormgeven aan een toekomst vol energie, creativiteit en verbondenheid.

De komende jaren verandert Breda. Er komen duizenden woningen bij, nieuwe plekken ontstaan en oude locaties krijgen nieuw leven. Dat vraagt om lef, inspiratie en samenwerking.

D66 Breda ziet deze ontwikkelingen als een kleurplaat vol mogelijkheden. Die kleurplaat vul je niet alleen met woningen, maar ook met ruimte voor (nacht)cultuur, ondernemers, creativiteit, evenementen en ontmoeting. Want wij geloven: **het kan wél**, een stad die groeit én bruist, met ruimte voor iedereen, jong én oud. We moeten groot durven dromen, denken en doen. Niet alleen in de stad, maar ook in en rondom de dorpen, zoals in Bavel en Prinsenbeek, waar grote ontwikkelingen staan te wachten. Breda en haar dorpen bruisen.

Breda groeit met karakter

- D66 Breda denkt grootstedelijk en kiest voor karakteristieke en sfeervolle architectuur. Breda is de 10e stad van Nederland en wat ons betreft brengt dat verantwoordelijkheden en kansen met zich mee. We willen kwaliteit toevoegen aan de stad door visionair en creatief in te zetten op 't Zoet, de Gasthuisvelden, het Chassé Kwartier, Havenkwartier, de Faam en de ontwikkelingen aan de Etensebaan. Breda ziet er straks vertrouwd, herkenbaar en verrassend vernieuwd uit.
- Op de nieuwe ontwikkellocaties bouwen we met meer aandacht voor architectuur, innovatieve en biobased bouwmaterialen en kwaliteit, want nieuwbouw mag geen eenheidsworst worden. D66 Breda wil dat er nagedacht wordt over de monumenten van de 22ste eeuw. Die ontwikkelen, bouwen, bewonen en beheren we namelijk nu al.
- Wij willen bouwen in de geest van het Bredase erfgoed: herkenbaar, karaktervol en passend bij de stad. Cultureel waardevolle gebouwen, zoals de voormalige militaire Seeligkazerne, geven we waar mogelijk een nieuwe bestemming en een tweede leven. Op en rond 't Zoet willen we het industrieel verleden van Breda in een nieuw jasje kunnen steken. Zo zorgen we dat ook bij nieuwe ontwikkelingen het Bredaas DNA behouden wordt.

Ruimte voor innovatie en vernieuwing

- Bij de oude rechtbank kijken we naar wat er wél kan. Dit iconische Bredase gebouw staat leeg, terwijl er Bredase ondernemers zijn met plannen voor deze plek. We kijken verder dan een sluitende businesscase, naar de maatschappelijke meerwaarde. Door ondernemers en makers hier de kans te geven, pakken we verloedering aan en geven we ruimte aan creativiteit in de buurt.
- We gaan doorpakken met de Nieuwe Mark. Dit prachtige stukje water geeft de stad niet alleen nieuwe groene grootstedelijke allure, het is ook nog eens broodnodig voor de waterkwaliteit van de singels.
- D66 Breda wil met de Nieuwe Mark meer ruimte voor (elektrisch) varen op de singels maken en meer ligplaatsen realiseren. Zo kunnen veel meer inwoners van Breda genieten op het water.
- We willen een economie gericht op innoveren en opschalen. We benutten de kansen van gaming, robotica en de creatieve industrie om Breda op de kaart te zetten. We zorgen dat we het talent van de toekomst behouden door het innovatiedistrict, o.a. bij het Haveneiland en 't Zoet, een plek te maken waar ook jonge professionals elkaar kunnen ontmoeten, kunnen recreëren en kunnen wonen.

Bruisende dorpen en wijken

- De dorpen verdienen dat de plannen die we samen met ze maken, ook gerealiseerd worden. De visies zoals in Bavel en voor Beeks Buiten voeren we uit. We gebruiken dit als blauwdruk voor de samenwerking met andere dorpen en wijken, zoals 't Web in Teteringen.
- In de dorpen bouwen we meer woningen voor starters en woningen waar ouderen naar kunnen doorstromen. We kijken ook welke voorzieningen er nodig zijn om de leefbaarheid te behouden en te verbeteren, van de eigen huisarts tot toegang tot kunst en cultuur.
- D66 Breda wil dat onze wijken bruisen en daarom zetten we in op goede voorzieningen. Er moeten plekken zijn waar inwoners elkaar kunnen ontmoeten, waar kinderen kunnen spelen en waar bewoners lokale evenementen kunnen organiseren. De groei van Breda moet samengaan met een groei van voorzieningen, zoals scholen, huisartsen, horeca en winkels.
- We willen dat de stad en haar dorpen bruisen en daar roepen wij de hulp en creativiteit van de pioniers van onze stad voor in. We hebben deze creatievelingen van onder andere TURF, de verschillende broedplaatsen, Pier15 en andere makers en dromers van de stad nodig om de stad bruisend te maken. Zo worden wij een aantrekkelijke woonplaats voor onze huidige en toekomstige inwoners.
- D66 Breda gelooft in een cultureel rijke stad met ruimte voor rauwe randjes, waar makers, cultuur en nachtleven samen zorgen voor een bruisend, creatief en vrij Breda. Want juist in die mix van verbeelding en lef ontstaat het Breda dat durft, vernieuwt en verbindt.

Breda is klaar voor de toekomst.

Een stad die durft, verbindt en vernieuwt.

D66 Breda kiest voor een levendige, duurzame en creatieve stad.

Want wij geloven: **Breda moet bruisen.**

Hoofdstuk 2

Breda bruist van cultuur

2. Breda bruist van cultuur

Cultuur is onderdeel van de ziel van onze stad. Het geeft mensen de kans zichzelf uit te drukken, verbindt verschillende groepen in de stad en zorgt voor sociale cohesie. Cultuur is er voor iedereen, jong én oud. Een bruisend cultureel veld kent geen leeftijdsgrenzen. Cultuur biedt ruimte voor creativiteit, verbeelding, persoonlijke groei en ontmoeting. Het is een voorwaarde voor een bruisende, inclusieve samenleving waar iedereen zich thuis voelt.

Breda groeit met karakter

- D66 Breda gaat de cultuursubsidies jaarlijks met een eerlijk percentage indexeren. We zien dat er de afgelopen jaren structureel te weinig geld naar cultuur is gegaan om de inflatie bij te benen. We zorgen hiermee voor een cultuurbegroting van grootstedelijk niveau.
- De amateurkunsten ontvangen jaarlijks voldoende subsidie. Dit is niet alleen van groot belang voor al het amateurtalent, maar ook voor de vele gezelschappen die hiermee onze wijken en dorpen levendig en bruisend houden. Zonder amateurkunsten zijn er ook geen professionele makers.
- St. Joost hoort bij Breda. We willen dat onze kunstacademie blijft en een vaste plek krijgt, bijvoorbeeld op 't Zoet, een wijk vol energie en vernieuwing. Daar ontstaat ruimte voor ontmoeting, experimenten en talent. En we doen er alles aan om studenten na hun studie aan Breda te binden, zodat hun creativiteit hier de ruimte krijgt te groeien.
- Met ons cultuurbeleid kiezen we voor een strategie van de lange adem. Continuïteit en voorspelbaarheid zijn voor onze makers van groot belang. Ze verdienen te weten waar ze aan toe zijn. Zo geven we onze talentvolle en gevestigde Bredase makers de benodigde waardering en ruimte. Zonder onze makers geen bruisend Breda.
- We geven lege plekken en leegstaande panden in de stad nieuw leven, ook wel placemaking genoemd. Panden zoals de oude rechtbank staan nu leeg, terwijl onze makers schreeuwen om ruimte. We kijken naar wat wél kan en gaan met makers en ondernemers in gesprek over hoe we leegstaande ruimte in kunnen vullen.
- We gaan op braakliggende terreinen containerateliers plaatsen om aan de vraag naar atelierruimte te voldoen. Te veel van onze Bredase makers wijken uit naar andere steden omdat zij geen plek vinden in Breda. Wij willen deze makers aan Breda binden door die ruimte te creëren, op 't Zoet, in het centrum, maar ook in onze dorpen en wijken.
- Voor D66 Breda hoeven niet alle initiatieven gelijk financiële winst op te leveren. We kijken naar het bredere belang voor de stad en geven creatieve experimenten de kans om te groeien. Door makers de ruimte te geven werd Pier15 een voorbeeld van een unieke en succesvolle creatieve plek met maatschappelijke meerwaarde waar de hele stad van geniet.
- Makers die een waardevol initiatief neer willen zetten, krijgen een vast aanspreekpunt bij de gemeente dat ze gaat helpen om zich te kunnen vestigen in Breda. Zo bieden we perspectief aan pioniers die verder willen en zorgen we ervoor dat we talent binden aan Breda.

- Poppodium Phoenix en Pier 15 verdienen een vaste plek op CrossMark. De creatieve vernieuwing die is ontstaan in het havengebied blijft na de herontwikkeling. Hier komt de bruisende stad en het rauwe randje dat D66 Breda voor onze stad wil samen. We zorgen dat Poppodium Phoenix en Pier15 toekomstbestendig worden, onder andere door hun locaties te verduurzamen.
- We houden ons industriële, historische en religieuze erfgoed levend door voorstellingen en exposities in erfgoed te stimuleren. Erfgoed blijft levend als we het gebruiken, niet alleen bewaren. Met tentoonstellingen, cultuur, onderwijs en activiteiten met mensen krijgt erfgoed weer een rol in het leven van nu, in plaats van alleen een stille herinnering te zijn.
- Onze monumenten en karakteristieke panden vertellen het verhaal van de stad en verdienen een toekomst waarin ze weer een actieve rol spelen. D66 Breda wil dat de NV Stadsherstel een grotere en meer zichtbare rol krijgt bij het herstel, hergebruik en verduurzaming van monumenten. Zo zorgen we ervoor dat het historisch karakter van Breda behouden blijft, terwijl er ruimte is voor nieuwe initiatieven, bewoners en creatieve ondernemingen.
- Lokale culturele evenementen zoals het Brik festival en Breda Nassaudag zijn unieke lokale evenementen die horen bij het Bredaas cultureel DNA. We willen het voortbestaan van deze evenementen garanderen door ze structureel voldoende te ondersteunen.
- Het Maczek Memorial ondersteunen we structureel, zodat het verhaal van generaal Maczek en de Poolse bevrijders levend blijft als symbool van vrijheid, dankbaarheid en Europese verbondenheid.
- Er komen meer Blind Walls in onze dorpen en wijken. Er zijn nog zo veel goede plekken in Breda die een Blind Wall verdienen. Zo gaan we voor het grootste openluchtmuseum van het land.
- We helpen Blind Walls met het herstellen van beschadigde Blind Walls door ze op tijd in beeld te hebben en budget beschikbaar te stellen.
- D66 Breda wil dat de huiskamerfunctie van de Nieuwe Veste niet langer uit het cultuurbudget wordt betaald. Voor deze maatschappelijke taak komt er een aparte subsidie. Daarbij maken we gebruik van landelijke en provinciale regelingen die nu nog niet worden benut. Zo kan de Nieuwe Veste haar cultuursubsidies helemaal inzetten voor cultuureducatie en cultuurdeelname.
- We gaan de verschillende regelingen voor cultuureducatie beter onder de aandacht brengen en we breiden de mogelijkheden van de Bredapas uit. Dit doen we omdat we willen dat cultuuronderwijs voor iedereen dichtbij en betaalbaar is. Cultuureducatie is essentieel voor het ontdekken van je eigen talent of liefde voor de kunsten. Daarnaast is het goed voor onze mentale gezondheid.

Een visie voor een bruisende nacht

Voor veel inwoners is nachtcultuur onderdeel van hun identiteit. De nacht is een plek om te ontsnappen aan de dagelijkse sleur en een uitlaatklep. Een plek waar je volledig jezelf kunt zijn en je vrij kunt voelen, waar je je creativiteit kwijt kunt en mensen kunt ontmoeten. De nachtcultuur draagt wat D66 Breda betreft bij aan het leef- en ondernemersklimaat in Breda. Het brengt horeca, cultuur en evenementen samen. Een bruisende nachtcultuur hoort bij Breda.

- D66 Breda wil een visie voor de nacht, dóór de nacht en wil daarvoor samenwerken met stichting Nachtraad. Nachtcultuur wordt te veel gezien als nachthoreca met cafes en clubs. Maar de nacht biedt ook ruimte voor subculturen, creativiteit, nieuwe initiatieven en nieuwe vormen van cultuur. Het maakt Breda interessanter en spannender. Zo binden we talent aan Breda.
- We erkennen de Nachtraad en een gekozen nachtburgemeester. Zij moeten richting geven aan de invulling van de nachtcultuur en voor verbinding zorgen. Bijvoorbeeld samen met Koninklijke Horeca Nederland, creatieve makers en betrokken inwoners.
- De nachtbussen komen in samenwerking met de provincie weer terug en er komen goed verlichte fietspaden. Zo zorgen we voor een veilige manier om thuis te komen en maken we de nacht aantrekkelijker voor inwoners uit de dorpen en omliggende gemeenten. De nacht mag bruisen.
- De nacht van Breda is inclusief en veilig, daarom is er in de visie voor de nacht aandacht voor gezondheid en preventie. We betrekken partijen als BO diversity, COC, de Nachtraad en Breda Gelijk bij de visie. Voorbeelden als "Ben je oké" en "We care"-programma's gaan we opnemen in de visie. Zo zorgen we dat de nacht voor iedereen toegankelijk is.
- Veiligheid voor vrouwen en kwetsbare groepen krijgen een prominente plek in onze visie voor de nacht. We richten de buitenruimte veilig in met goede verlichting en zichtbaar aanwezig sfeerbeheer. We werken samen met meldpunten, zoals IntimideerMijNiet.nl en partners zoals handhaving en politie om gevaarlijke locaties gericht aan te pakken.
- Er komt een kansenkaart met plekken voor nachtcultuur, met bijvoorbeeld de oude rechtbank. We houden daarbij aandacht voor balans tussen levendigheid en leefbaarheid.
- Wij willen een gemeente die kansen biedt in plaats van afremt. Daarom zorgen we voor een simpele, duidelijke vergunningsaanvraag en minder regels, zodat creativiteit de ruimte krijgt. Waar nu vaak mooie ideeën vastlopen in stroperigheid, kan juist veel ontstaan als we kijken naar wat wél kan. TURF bewijst dat!
- Initiatieven die zijn begonnen als tijdelijke placemaking kunnen wat ons betreft ook permanent worden. Nieuwe initiatieven willen we actief helpen om een plek te vinden.

Bruisende Bredase horeca en evenementen

In Breda houden we van gezelligheid. We hebben sfeervolle cafes, goede restaurants, mooie terrassen en veel festivals. D66 Breda houdt van onze bruisende plekken en evenementen. Van Pier15 en Ploegendienst tot de Ginnekenmarkt en van Bier en Ballen en Boeken in de Wei tot het Breda Jazz Festival en natuurlijk carnaval. We willen dit koesteren en verder toekomstbestendig maken.

- We maken minder evenementen vergunningplichtig, en maken ze in plaats daarvan alleen meldplichtig. Dit zorgt ervoor dat evenementen die door vrijwilligers worden georganiseerd, eenvoudiger georganiseerd kunnen worden.
- Evenementen waarvan we weten dat ze jaarlijks terugkeren zoals carnaval en de Avondvierdaagse van de Haagse Beemden hoeven zich voortaan maar één keer per vijf jaar te melden voor de evenementenkalender, in plaats van jaarlijks. Daarmee maken we het makkelijker voor de vele vrijwilligers om dit soort evenementen te organiseren.
- We gaan zorgen voor één aanspreekpunt voor mensen die voor de eerste keer een vergunning aanvragen. We willen zo nieuwe initiatieven helpen een weg te vinden door het systeem en zorgen dat organisatoren niet ontmoedigd raken.
- D66 Breda versimpelt samen met de horeca en evenementenorganisaties regelgeving. Organisaties vinden het vaak lastig om de juiste vergunningen te krijgen. Hierdoor haken ze af. Daarom maken we het vergunningstelsel eenvoudiger, bijvoorbeeld bij herhaalde aanvragen voor hetzelfde evenement.
- Terrassen mogen het hele jaar blijven staan omdat ze zorgen voor een bruisende gezellige stad. Daarnaast vinden we het niet erg als er mensen staan op het terras; gezelligheid hoort erbij. We helpen horecaondernemers met het groen en aantrekkelijk maken van terrassen.
- We gaan ten minste drie verplaatsbare mindervalide toiletten aanschaffen en deze gratis beschikbaar stellen aan organisatoren van evenementen. We willen dat evenementen voor iedereen toegankelijk zijn en vinden dit een gezamenlijke verantwoordelijkheid van organisatoren en de gemeente.
- We willen bij alle grote evenementen een changing place beschikbaar stellen. Een changing place is een plek waar iedereen, ook mensen met een zware lichamelijke beperking, veilig en waardig naar het toilet kan gaan of verschoond kan worden.
- Elke bezoeker verdient een gastvrij evenement met veilige en hygiënische voorzieningen, zoals voldoende wc's. Dit wordt onderdeel van het beleid. Nog te vaak kunnen bezoekers, vooral vrouwen, niet naar het toilet of staan ze lang in de rij, omdat er te weinig beschikbaar zijn. Daardoor ontstaan er onhygiënische en onveilige situaties. We kijken hoe we organisatoren hierin kunnen faciliteren.

- We gaan carnavalsverenigingen extra ondersteuning bieden en zetten het Carnavalsakkoord voort. Dit volksfeest is zo groot en zo wijdverspreid dat vrijwilligers aangeven hier hulp van de gemeente bij nodig te hebben. Als D66 Breda zijn we trots op ons carnaval, in elke wijk en in elk dorp, en dat willen we graag zo houden. Want carnaval is van onschatbare waarde voor alle inwoners van Breda en haar dorpen. Het is een groot en gezellig feest dat we samen willen koesteren en verder versterken. Bijvoorbeeld door de organisatie van de Grote Optocht in Boemeldonck te helpen bij de verkeersveiligheid en bij vergunningsaanvragen.
- Tijdens carnaval vinden jaarlijks meerdere optochten plaats in de verschillende dorpen en wijken, wij denken mee met de organisaties en zorgen dat snoeiwerk zo gepland wordt dat de routes vrij zijn tijdens de optochten.
- We willen dat er in alle dorpen en wijken voldoende bouwloodsen zijn, zodat onze carnavalsverenigingen plek hebben om te kunnen bouwen. We stimuleren dat er horeca komt in de Haagse Beemden, zodat ook in Giegedonk het feest goed gevierd kan worden.
- D66 Breda stimuleert vrijwilligerswerk, want zonder vrijwilligers geen evenementen. Daarom breiden we de Bredapas uit met een beloningssysteem voor vrijwilligerswerk. Vrijwilligers kunnen met vrijwilligerswerk punten verzamelen die ze met de Bredapas uit kunnen geven. Bijvoorbeeld voor korting op een kop koffie in de Nieuwe Veste of een goedkoper theaterkaartje. Niet alleen maken we zo vrijwilligerswerk aantrekkelijker, maar verbreden we de toepasbaarheid van de Bredapas.
- We helpen de Bredase evenementenorganisatoren proactief om op de toekomst voorbereid te zijn, bijvoorbeeld als het gaat om afval en hergebruik.
- Breda stelt herbruikbare bekertjes voor evenementen en festivals verplicht via de APV. Zo creëren we een gelijk speelveld en maken we onze festivals afvalvrij en toekomstbestendig. We doen dit samen met de horeca, zodat we dit op een soepele en eerlijke manier vormgeven. Breda kijkt of er samen met andere gemeenten opgetrokken kan worden als het gaat om regionale spoelcapaciteit en opslag voor herbruikbare festivalbekertjes.

Hoofdstuk 3

Ruimte voor talent, innovatie en ondernemen

3. Ruimte voor talent, innovatie en ondernemen

Het is belangrijk dat Breda aantrekkelijk is om te ondernemen. We hebben een goede basis met mooie gevestigde bedrijven en veel talent, maar willen klaar zijn voor de toekomst en de kansen pakken die zich voordoen. En daar hebben we alle ingrediënten voor. D66 Breda geeft ondernemers in Breda de kans te innoveren, zorgt dat onderwijs en bedrijfsleven samenwerken en laat Breda bijdragen aan het veilig houden van Nederland. Dit laatste doen we door dé defensiehub van Brabant te worden.

Bruisende bedrijvigheid

Een bruisend Breda heeft een economie die klaar is voor de toekomst. Onze gemeente heeft een goede basis met veel werkgelegenheid en die moeten we behouden. Daarom is het van belang om aandacht te hebben voor wat de ondernemers van nu nodig hebben om hun bedrijven te laten floreren en uit te breiden. Maar ook te kijken naar het verdienvermogen van de toekomst. We zetten daarom in op Toegepaste Technologie en Creativiteit, maar we pakken ook kansen die zich voordoen op andere gebieden. We werken samen met ondernemers om leven en werken in de wijken en dorpen optimaal te laten floreren en onnodige (administratieve) lasten te voorkomen. We blijven daarbij onze verantwoordelijkheid nemen als trekker van een stevige, regionale arbeidsmarkt.

- We zoeken actief naar mogelijkheden om Toegepaste Technologie en Creativiteit te integreren in gebiedsontwikkelingen, zoals op 't Zoet, en versterken het Innovatiedistrict, dat loopt van het Slingerweggebied, via 't Zoet en het Havenkwartier naar de campussen van BUas en Avans.
- We blijven inzetten op robotica en gaming. In het innovatiedistrict creëren we plekken waar (jonge) professionals kunnen onderzoeken en ontwikkelen, zoals techlabs, gamestudios en living labs, en samen kunnen werken met creatieve makers. We werken samen met de Breda Game Hub en gaan door met de Breda Game Week.
- In het Innovatiedistrict staat ontmoeten centraal. Daarom zorgt D66 Breda voor voldoende (starters) woningen, goede voorzieningen en ruimte om te ontspannen. We willen hiermee het talent dat we opleiden, verleiden om in Breda te blijven en bij te dragen aan het verdien- en innovatievermogen van de stad.
- Ondernemers moeten zich kunnen focussen op het ondernemen. Vergunningsprocedures maken we simpeler en sneller, zonder afbreuk te doen aan de duurzame en maatschappelijke eisen. We creëren binnen de gemeente één ondernemersloket voor snelle antwoorden en een bedrijventerreinenmakelaar die actief bedrijven zoekt die goed passen bij onze ambities.
- We nemen concrete, gedragen plannen vanuit het bedrijfsleven, zoals vanuit de Bedrijfsinvesteringszones en het Ondernemersfonds, serieus en zoeken naar mogelijkheden om die op korte termijn waar te maken. We kijken naar wat wél kan en waarderen initiatief, denken mee en faciliteren.
- We bouwen voort op het succes van de B-WISE Incubator en zetten versterkt in op de B-WISE Accelerator, omdat we de infrastructuur hebben om start-ups te helpen, maar het lastig blijkt om het opschalen te stimuleren. Breda helpt ondernemers bij het vinden en aanvragen van nationale en Europese subsidies. Daarbij zoeken we nadrukkelijk naar kansen in de regio, door dit samen te doen binnen de Stedelijke Regio Breda-Tilburg en met Brainport.

- We gaan door met het faciliteren van goede initiatieven zoals de Bouwschool en de Energiehub. Tegelijk zorgen we voor een bruisende studentenstad met voldoende studenten- en starterswoningen, zodat talent naar Breda toe komt en blijft. De arbeidsmarkt is de grootste uitdaging voor onze ambitieuze ondernemers. We werken daarom samen met de onderwijsinstellingen, het bedrijfsleven en de provincie om een aantrekkelijke stad te zijn voor talent.
- We helpen ondernemers de kansen van digitalisering optimaal te benutten. Onze grote onderwijsinstellingen BUas, Curio, Avans en St. Joost hebben hier de opleidingen voor, o.a. op het gebied van AI, design thinking, ICT en digitale media. We zetten in op het verbinden van hun kennis en talent met het bedrijfsleven, door netwerken aan elkaar te koppelen.
- We hebben speciale aandacht voor pioniers in onze gemeente die bijdragen aan de duurzame transitie, zoals No Waste Army en The Protein Brewery.

Topplekken om te ondernemen

D66 Breda maakt werk van het moderniseren, invullen en verduurzamen van bestaande en nieuwe bedrijventerreinen. Samen met ondernemers en buurtbewoners kijken we naar mogelijkheden voor vergroening en uitbreiding.

- Nieuwe bedrijventerreinen worden klimaatinclusief. Door middel van groene daken, bosschages, voedselbossen en Tiny Forests ontstaat een buffer voor de natuur, zorgen we voor aansluiting bij de omringende natuur en is het tegelijkertijd aantrekkelijker voor bedrijven om zich hier te vestigen. Ook op de huidige bedrijventerreinen werken we naar klimaatinclusiviteit.
- We kijken waar het nodig en mogelijk is om bedrijventerreinen uit te breiden. We houden vast aan de al geplande, nieuwe bedrijventerreinen, zoals Bavel-Zuid en Rithmeesterpark II. Hierbij willen we geen grote logistieke dozen met beperkte meerwaarde voor Bredanaars, maar zetten we in op duurzame werkgelegenheid die past in het landschap.
- Op bedrijventerreinen werken verschillende bedrijven samen. De reststroom voor het ene bedrijf is namelijk de grondstof van het andere bedrijf. We stimuleren dat de bedrijven op onze bedrijfsterreinen slim omgaan met ruimte op het elektriciteitsnet en elkaars restwarmte gebruiken.
- We zijn trots op de Bredase circulaire en vernieuwende makers en doeners. We koesteren daarom netwerken als Breda Circulair en Betrokken Ondernemers Breda.

Investeren in de veiligheid van Nederland

D66 Breda wil Breda de defensiehub van Noord-Brabant maken. Naast de eeuwenlange relatie met defensie heeft Breda een zeer goede locatie voor defensielogistiek, met de strategische ligging tussen de havens van Rotterdam en Antwerpen en dichtbij andere defensielocaties als Gilze-Rijen, Roosendaal en Woensdrecht. De ontwikkeling tot defensiehub willen we samen doen met het onderwijs en specifiek met de Koninklijke Militaire Academie. Onze economische potentie door de inzet op robotisering en gaming helpt hierbij. Om de defensiehub van Noord-Brabant te worden, moeten we niet afwachten, maar nu actief kansen benutten.

- D66 Breda zet daarom in op intensieve samenwerking tussen defensie, het onderwijs en het bedrijfsleven. Avans Hogeschool en BUas bieden opleidingen in technologie, data, gaming en design. Studenten en onderzoekers kunnen bijdragen aan defensie of dual-use innovaties, zoals AI, drones en cybersecurity. Het bedrijfsleven kan dit verder ontwikkelen.
- Den Haag en de EU stellen veel geld beschikbaar om defensie in Nederland te versterken, onder andere voor innovatie en opschaling, met focus op slimme materialen, quantumtechnologie, AI, drones en sensoren. D66 Breda wil dat Breda actief aansluit bij de nationale en Europese programma's en financieringsmogelijkheden benut, door regionale en publiek-private samenwerkingen. We creëren daarom een eigen DefPort, waar defensie, industrie, onderwijsinstellingen en lokale overheid samenkomen en kansen pakken.

De bruisende binnenstad

De binnenstad is het visitekaartje van onze stad. Zowel voor onze inwoners als bezoekers moet de binnenstad voelen als een warm bad, waar wonen, evenementen, winkelen, verblijven, cultuur, het nachtleven én de Bourgondische leefstijl samenkomen. Maar de binnenstad kan wel een impuls gebruiken.

- D66 Breda wil een bruisende en groene binnenstad. We benutten mogelijkheden om terrassen uit te breiden, bijvoorbeeld in de Vismarktstraat, te vergroenen, bijvoorbeeld op het Stadserf, en de auto zoveel mogelijk te weren, bijvoorbeeld op de Prinsenkade.
- D66 wil dat er samen met ondernemers, bewoners en pandeigenaren een duidelijk en uitvoerbaar beheerplan voor de binnenstad wordt opgesteld om de binnenstad schoon, aantrekkelijk en gastvrij te houden.
- Er is extra aandacht voor voldoende passende en slimme afvalbakken en reiniging, maar we vragen ondernemers ook mee te helpen om het afval op straat te verminderen.
- Het onderhoudsniveau in de binnenstad blijft op een hoog niveau.
- D66 Breda wil dat Breda met pandeigenaren en ondernemers samen aan de slag gaat om leegstand en verloedering aan te pakken. Leegstand is namelijk funest voor de sfeer in onze stad. Er komt een actieve leegstandsaanpak, waarbij we versterkt inzetten op ruimte voor creatieve ideeën met het project Starterswinkels.

- Om Breda te laten bruisen, gaan we uit van wat wél kan. Dat betekent ruim baan geven aan vernieuwende winkel- of horecaconcepten en soepel omgaan met blurring; het combineren van horeca en winkelen. Kleinschalige, duurzame en lokale initiatieven krijgen daarbij voorrang.
- We creëren een veilige omgeving door middel van voldoende straatverlichting, goede handhaving en werken samen met ondernemers om onveilige situaties snel te herkennen en aan te pakken. Het moet voor iedereen veilig zijn om in de binnenstad te komen winkelen en uit te gaan.
- We weren de auto uit het historisch stadshart: de Vismarktstraat, de Reigerstraat, en de Catharinastraat worden voetgangersgebied.

Werken aan een sterke, eerlijke arbeidsmarkt: samen voor talent in de regio

De krapte op de arbeidsmarkt raakt iedereen, van zorginstellingen tot techniekbedrijven, van het onderwijs tot de horeca. Juist in deze tijd is het belangrijk dat we als regio samenwerken om mensen duurzaam aan het werk te helpen én te houden. Breda heeft hierin een bijzondere verantwoordelijkheid als centrumgemeente: we zijn een knooppunt van talent, bedrijvigheid en onderwijs. Die positie moeten we benutten. Iedereen moet daarbij kunnen profiteren van de kansen die onze stad en dorpen bieden.

- We zetten in op een sterke rol voor regionale werkcentra. Deze centra verbinden werkgevers, onderwijsinstellingen en werkzoekenden op een laagdrempelige manier. Ze bieden begeleiding, scholing en maatwerk, zodat mensen sneller en beter hun plek vinden op de arbeidsmarkt. We willen dat deze werkcentra toegankelijk zijn voor iedereen, van jongeren die hun eerste baan zoeken tot mensen die zich willen omscholen of herintreden.
- Daarnaast kiezen we bewust voor het vasthouden en binden van talent in Breda. Dat betekent investeren in aantrekkelijke woon- en werkmilieus, goede stageplekken, doorgroeimogelijkheden en een cultuur waarin mensen zich gezien en gewaardeerd voelen. We willen dat jongeren die hier studeren, hier ook blijven wonen en werken. En we willen dat professionals die hier werken, zich verbonden voelen met onze stad en regio.
- Samen met partners in onderwijs, bedrijfsleven en overheid bouwen we aan een toekomstbestendige arbeidsmarkt. Een markt waarin iedereen mee kan doen, talent tot bloei komt en Breda haar rol als centrumgemeente met trots vervult.
- Arbeidsmigranten zijn welkom in onze stad en hard nodig om de tekorten op de arbeidsmarkt tegen te gaan. D66 Breda vindt dat we als gemeente een taak hebben om goed te zorgen voor iedereen die in onze stad woont en werkt. Daarom hebben we extra aandacht voor de omstandigheden waarin arbeidsmigranten werken en leven.
- Uitbuiting en misstanden, onder andere op het gebied van huisvesting zijn onacceptabel. We gaan actief handhaven en leren daarbij van voorbeelden uit het land, zoals in Den Haag en Roosendaal. We werken samen met organisaties als WorkinNL, Fairwork en Stichting Barka.
- Beheersing van de Nederlandse taal is essentieel om mee te kunnen doen in onze samenleving, daarom bieden we taallessen aan en werken we samen met de Internationale Schakelklas om ook de kinderen van arbeidsmigranten een goede start te geven.

Hoofdstuk 4

Betaalbaar wonen, groen leven en vrij bewegen

4. Betaalbaar wonen, groen leven en vrij bewegen

Wonen is een basisbehoefte, maar de woningmarkt piept en kraakt. De vrije sector wordt steeds duurder en de wachtlijst voor een sociale huurwoning in Breda is jarenlang. Daardoor staan veel levens op pauze. Startende gezinnen zitten vast in te kleine appartementen, ouderen wonen in huizen die niet passen bij wat zij nodig hebben, en jongeren die zich in het studentenleven willen storten, worden geconfronteerd met een gigantisch kamertekort. Het zit muurvast. Daarom moeten we aan de slag. Voor méér woningen, voor elke portemonnee. Dat doen we door het bouwen van nieuwe woningen en door slim om te gaan met de huidige woningen. In een grote stad als Breda, waar veel mensen wonen en willen wonen, moeten we slimmer omgaan met de beschikbare ruimte.

- D66 Breda wil de komende jaren 10.000 woningen realiseren om het nijpende tekort in te halen. Dit doen we door het versnellen van de vergunningverlening voor het bouwen van woningen in de bestaande plancapaciteit, het toevoegen van minstens 6000 woningen aan de harde plancapaciteit in met name grote gebiedsontwikkelingen als 't Zoet en en het bouwen van 1000 tijdelijke woningen voor studenten en starters.
- We bouwen volgens de 30-50-20-norm, dus 30% sociale huur, 50% middeldure huur en/of sociale koop en 20% vrije sector.
- We versnellen de woningbouw, bijvoorbeeld door procedures voor de planfase en bouwfase parallel aan elkaar te laten lopen, in plaats van na elkaar. Zo verkorten we de doorlooptijd van projecten met jaren, en komen er sneller meer woningen beschikbaar.
- Breda heeft nog veel ruimte in de bebouwde kom. We benutten de bestaande mogelijkheden voor nieuwbouw, renovatie of transformatie in de huidige woonwijken. Op die manier kunnen we veel woningen toevoegen zonder op het groen om de stad en dorpen heen in te leveren.
- D66 Breda is positief over het omzetten van bestemmingsplannen van oude industrieterreinen naar plekken waar ook woningen of een gemengde bestemming mogelijk zijn, als dat beter past bij de omgeving.
- We stimuleren nieuwe woonvormen waarbij woningen gedeeld worden, zoals duo-wonen, friends wonen, woongroepen, woningsplitsen en hospitaregelingen.
- Daarnaast stimuleren we woningcorporaties, ontwikkelaars en VVE's om bestaande bebouwing slim te verdichten, bijvoorbeeld door op- en aantoppen.
- We bouwen de hoogte in, in goede verbinding met de omgeving. Op die manier kunnen er veel nieuwe huizen bijkomen, zonder dat dit onnodig veel nieuwe ruimte inneemt. Daarbij willen we mooie en sfeervolle architectuur die past bij het Breda van nu en van de toekomst.

- We willen dat minstens 80% van alle nieuwe huizen in Breda betaalbaar is voor starters en middeninkomens. Voor koopwoningen betekent het dat ze onder de grens van de Nationale Hypotheekgarantie (voor 2026 is dat € 470.000,-) blijven en bovendien duurzaam bereikbaar blijven voor lagere en middeninkomens.
- Bij het toewijzen van sociale- en middelhuurwoningen krijgen essentiële beroepen, zoals leraren, verpleegkundigen en agenten, voorrang.
- Op de onderwijscampus creëren we betaalbare en kwalitatief goede studentenwoningen. Zo kunnen studenten dichtbij hun opleiding wonen én volop meedoen aan het Bredase studentenleven.
- D66 staat voor duurzaam bouwen en geeft voorrang aan biobased bouwen en isoleren. Ook nieuwe vormen zijn daarbij nodig, zoals biobased zelfbouw huurwoningen.
- Om tot meer woningen te komen met minder oppervlakte zullen we ook inzetten op kleiner wonen. Dit past ook bij de trend van steeds kleinere huishoudens en meer alleenstaanden. Kleinere woningen kunnen tegelijk ook betaalbaarder zijn. Het is onmogelijk om deze trend voor de komende 50 jaar en verder door te trekken. Daarom wil D66 dat er met flexibele plattegronden wordt gebouwd.
- In Breda bouwen we een Skaeve Huse: een plek waar mensen kunnen wonen die door psychiatrische problemen overlast veroorzaken in een gewone buurt of instelling.

Vrij bewegen in een bruisende stad

Mobiliteit zorgt voor dynamiek én is de motor van onze stad. Het bepaalt hoe en waar we wonen, werken en leven. Maar mobiliteit is meer dan alleen vervoer, het geeft mensen vrijheid en zelfstandigheid. De mogelijkheid om jezelf te verplaatsen wanneer je wilt, bepaalt of je die baan kunt aannemen, je familie kunt bezoeken, of deel kunt nemen aan het maatschappelijke leven. Goede mobiliteit is daarom een voorwaarde voor gelijke kansen en persoonlijke ontplooiing. We geven daarbij ruim baan aan fietsers en voetgangers. Dat is gezond, veilig en goed voor het milieu en de kwaliteit van leven in de stad.

- We leggen structureel betere fietspaden aan. Deze fietspaden zijn breder, los van de rijbaan en met ongelijkvloerse kruisingen. Voor de veiligheid van kinderen geven we hier extra aandacht aan rondom scholen en sportclubs.
- Binnen de rondwegen hanteren we een maximumsnelheid van 30 kilometer per uur als standaard. Op de rondwegen wordt 50 kilometer per uur de standaard. Dat is goed voor de verkeersveiligheid, maar draagt ook stevig bij aan een betere luchtkwaliteit.
- Binnen de Singels en in de dorpskernen maken we de auto te gast. Zo worden de Molenstraat en de Sint Annastraat alleen toegankelijk voor bestemmingsverkeer en pakken we sluipverkeer aan in de dorps- en wijkkernen waar dat nodig is.
- De Nieuwe Prinsenkade wordt een autovrije straat waar het fijn is om te verblijven, met ruimte voor voetgangers en fietsers met veel groen en horeca. Op die manier houden we het centrum toegankelijk voor wie de auto echt nodig heeft, maar geven we prioriteit aan langzaam verkeer en openbaar vervoer. Zo wordt het hart van onze stad weer voor mensen in plaats van voor auto's.
- We stimuleren elektrisch rijden door kabelgoottegels waardoor mensen zonder oprit hun auto kunnen opladen vanuit huis, voldoende laadpalen en voorspelbare tarieven.
- We willen een watertaxi vanuit het Havenkwartier naar het centrum. Zodat ook in een autoluwe binnenstad onze Bredase ondernemers goed bereikbaar blijven.
- We plaatsen strategisch meer deelauto's in de stad. Met één deelauto kunnen we acht tot veertien privéauto's vervangen. Dit betekent minder blik op straat, meer ruimte voor groen en recreatie en lagere kosten voor inwoners.
- We maken van Breda een proeftuin voor innovatieve mobiliteitsoplossingen, zoals het vervangen van gewone stoplichten door slimme, aftellende verkeerslichten, zodat we met de fiets sneller door de stad kunnen. Samen met creatieve bedrijven en kunstenaars uit de regio onderzoeken we de mogelijkheden voor dit soort slimme innovaties die het verkeer efficiënter en veiliger maken.
- We zorgen samen met de provincie voor goede OV-verbindingen, zowel binnen Breda als naar de randgemeenten. Ook gaan we in gesprek met de NS en het rijk om de verbinding met Utrecht en Brussel te verbeteren, onder andere door treinen die vaker rijden.
- We zorgen voor deelfietsen door heel de stad en werken daarbij samen met de NS voor de OV-fietsen.

Voorspelbaar parkeren met fiets of auto

De parkeerplaatsen in onze stad en dorpen nemen veel ruimte in en bepalen nog te vaak het straatbeeld. Daarom wil D66 Breda dat we de parkeerruimte slimmer en groener inrichten en gebruiken.

- We zorgen voor meer fietsparkeerplaatsen, zowel stallingen als “nietjes” op straat. Daarbij zorgen we ook voor voldoende plekken voor bakfietsen en mogelijkheden om de elektrische fiets op te laden.
- We gaan onze parkeergarages optimaal benutten. Door ervoor te zorgen dat alle gemeentelijke parkeergarages 24 uur per dag toegankelijk zijn, kunnen er meer auto's in de garage, die anders op straat geparkeerd staan.
- Ook creëren we nieuwe parkeerhubs bij snelwegen rondom Breda, bijvoorbeeld in de Haagse Beemden/station Breda-Prinsenbeek of bij P5 NAC stadion. Door deze hubs te verbinden met een uitstekende OV-verbinding naar het centrum, kunnen bezoekers hun auto parkeren buiten het centrum zonder dat dit ten koste gaat van de bereikbaarheid.
- We houden met de indeling van parkeertarieven rekening met het tijdstip en de locatie. Zo moedigen we mensen aan om op een ander tijdstip of op een andere manier te reizen als dat kan, maar belasten we niemand met hoge parkeertarieven wanneer dat niet nodig is.
- We steunen en faciliteren bewonersinitiatieven, zoals in Eindhoven waar mensen ervoor kiezen hun auto iets verderop te parkeren om hun straat groener en leefbaarder te maken. Zo ontstaat er meer ruimte voor natuur, ontmoeting en een gezonde buurt.
- We reserveren parkeervergunningen voor maatschappelijke organisaties en hun medewerkers, zoals de Voedselbank. Op die manier blijven zij bereikbaar en kunnen zij hun waardevolle werk in wijk, dorp en stad goed blijven doen.
- We verlagen het vereiste aantal parkeerplaatsen per woning (de parkeernorm) zodat er meer ruimte ontstaat voor betaalbare woningen, groen en voorzieningen.
- Parkeerplaatsen maken we van halfopen tegels, aangezien deze een flink verkoelend effect hebben, en bijdragen aan waterberging en biodiversiteit.

Een groene gemeente om trots op te zijn

D66 Breda is trots op al het groen in de stad, de dorpen en het buitengebied. Een robuuste natuur is essentieel voor een schone, gezonde en mooie stad. We schatten onze natuur daarom op waarde door er flink in te investeren. We blijven volop inzetten op de doorontwikkeling van Breda als Stad in een Park.

- We gaan daarom aan de slag voor een robuust natuurnetwerk, van natuurlijk groen tot voedselbosjes en van plukroutes tot het Van Gogh Nationaal Park. We werken met de provincie aan het realiseren van de Ecologische Verbindingszones langs de Mark, de Aa of Weerij en diverse beken in De Rith, Markdal en Lage Vucht.
- We koesteren daarom ook het Ulvenhoutse bos, ons Natura 2000 gebied.
- In wijken met weinig groen ("versteend"), zoals Brabantpark, Tuinzigt, de Heuvel en Schorsmolen, zetten we versneld in op extra groen in straten, op pleinen en in stadsparken.
- We proberen te voorkomen dat bomen verdwijnen door ze zoveel mogelijk te verplaatsen in plaats van te kappen. Voor iedere boom die wel verdwijnt komen er minstens twee terug, in de volle grond en met oog voor biodiversiteit zoals bij de Markendaalseweg.
- We zorgen voor flink meer klimaatbestendig groen en water in onze openbare ruimte. Dit doen we door het vasthouden van water in regentonnen en kunstmatige vijvers, zoals de Wilhelminavijver, door het herstellen van waterlopen en door van stenen straten naar meer horizontaal en verticaal groen te gaan.
- We trekken de Nieuwe Mark nu door en we gaan versneld aan de slag met het verbeteren van de waterkwaliteit, zowel in de stad als daarbuiten. Van afvalvrije singels tot ecologisch ingerichte oevers en van elektrisch varen tot het scheiden van ons rioleringsstelsel. Zo verbeteren we niet alleen de kwaliteit van het groen en het water, maar houden we het water ook in de toekomst als een fijne plek om te ontspannen en te recreëren voor iedereen in Breda. We steunen het Waterschap bij de maatregelen om doelen van de Kaderrichtlijn Water (KRW) zo snel mogelijk (2027) te halen.
- We investeren in de toegankelijkheid, voorzieningen en natuur bij de Galderse Meren en de Asterplas. Hier faciliteren we de recreatie waar zo veel mensen graag gebruik van maken. Daarbij denken wij aan goed sanitair, horeca, en een schone openbare ruimte. Om de balans te bewaken zullen we daarbij ook groen en natuur aanwijzen die we beschermen en waar we in investeren.
- Wij plaatsen 50 informatieborden op verschillende plaatsen in de stad, de dorpen, de natuur en het buitengebied, met informatie over de historie van de stad, de Nassaas, biodiversiteit en het landschap.

Een aantrekkelijke openbare ruimte

Er is te weinig ruimte voor het gebruik dat we wensen; voor water en groen, ons verplaatsen, spelen, sporten en elkaar ontmoeten en tegelijk ook veel meer woningen. Dit vraagt om een veel slimmere, flexibele inrichting. Geasfalteerde parkeerplaatsen staan te vaak en te veel leeg, gazon gras ligt er verlaten bij en de veiligheid van spelende kinderen of sporters staat onder druk.

- We gaan functies mengen en richten de openbare ruimte veel speelser en multifunctioneler in. Van meer openbare toiletten en watertappunten tot schaaktafels in een park. We willen parkeerplaatsen zoveel mogelijk vergroenen en zetten in op zonnepanelen boven die terreinen. Maar dit doen wij niet alleen; de mensen in de wijken en dorpen hebben de beste ideeën over hoe we samen met hen de openbare ruimte aantrekkelijker kunnen maken.
- We werken daarom samen met bedrijfsinvesteringszones, ondernemersverenigingen en wijk- en dorpsraden aan een levendig centrum, wijk- en dorpskernen: aantrekkelijke plekken om te winkelen en te recreëren, en een sterke basis voor onze lokale ondernemers. Denk hierbij aan het vergroenen van de straat, het verbeteren van de looproutes en de verkeersveiligheid, het creëren van zitplekken en het faciliteren van evenementen.
- Nieuwe wijken krijgen een levendige kern waar bewoners elkaar kunnen ontmoeten, in buurthuizen, horeca en speeltuinen. We onderzoeken ook de mogelijkheden in bestaande wijken om de voorzieningen op orde te krijgen, bijvoorbeeld in Westerpark. We zorgen dat verouderde winkelgebieden zoals in de Ijpelaar, Doornbos-Linie en de Haagse Beemden weer gaan bruisen.
- Speeltuinen krijgen wat D66 Breda betreft speeltoestellen voor kinderen van elke leeftijd en er komen meer speeltuinen die ook toegankelijk zijn voor kinderen met een beperking. We stimuleren zo samenspelen voor alle kinderen.

Hoofdstuk 5

Blijvend bruisend: duurzaam, groen en schoon

5. Blijvend bruisend: duurzaam, groen en schoon

Breda wordt steeds duurzamer en dat is goed. Maar we zijn er nog niet. Netcongestie, afval, de energietransitie, het warmtenet en het groener maken van onze stad blijven onze aandacht nodig hebben de komende jaren. D66 Breda zet in op het stimuleren van de duurzame keuze en het benutten van kansen. Samen met mensen in de wijken en dorpen, ondernemers, maatschappelijke organisaties en andere gemeenten in de regio.

Kiezen voor betaalbare en schone energie

D66 Breda vindt het belangrijk dat de energierekening betaalbaar is en blijft. We maken het mensen daarom zo makkelijk mogelijk om duurzame keuzes te maken. Elke wijk en elk dorp biedt daarvoor unieke kansen en uitdagingen. Daarom werken we samen met bewoners om passende, duurzame oplossingen te realiseren. Van praktische hulp bij het verduurzamen van woningen tot innovatieve oplossingen en het voorbereiden op extreem weer.

- De gemeente Breda gaat het goede voorbeeld geven op het gebied van duurzaamheid. Van inkoop tot ons gebruik van grondstoffen, energie, etc. We pakken de prijs voor de duurzaamste overheidsinstantie van Nederland af van de provincie Noord-Brabant.
- D66 Breda ondersteunt lokale initiatieven en kijkt samen met wijk- en dorpsraden wat er in hun wijk of dorp nodig is om aardgasvrij te worden en anderszins te verduurzamen. Oude wijken, nieuwe wijken, onze dorpen en de binnenstad bieden andere kansen en uitdagingen. Dat vraagt om maatwerk. In Zandberg geven we bijvoorbeeld meer ruimte voor zonnepanelen binnen het beschermd stadsgezicht.
- De gemeente gaat BRES wederom ondersteunen bij de advisering aan onze inwoners over welke praktische en financiële mogelijkheden ze hebben om hun huis te verduurzamen, maar gaat ook door met het zelf inzetten van de energiecoaches en -fixers. We hebben daarbij aandacht voor het tegengaan van energiearmoede.
- We kijken met betrekking tot netcongestie en het warmtenet naar wat wél kan en tonen lef. We richten een Bredaas warmtebedrijf op en gaan in nauwe samenwerking met de regio en energiebeheerders leren van goede voorbeelden, zoals het warmtebedrijf in Tilburg.
- Breda gaat biovergisters rondom de stad stimuleren. Hierin vindt een biologisch proces plaats waardoor organisch afval (zoals mest, voedselresten en gewasresten) door micro-organismen wordt verwerkt. Hierbij komt biogas vrij dat omgezet kan worden in warmte en elektriciteit.
- We ondersteunen innovatieve oplossingen, zoals energiehubs, batterijopslag en slim netbeheer. Ook versnellen we de procedure om een vergunning te verlenen, om zo oplossingen voor een overvol net of duurzame energiebronnen makkelijker en goedkoper te maken.

- We faciliteren het opladen van elektrische auto's thuis via kabelgoottegels en breiden mogelijkheden uit voor het verduurzamen van monumenten en het beschermd stadsgezicht via isolatie en het plaatsen van zonnepanelen.
- We maken voldoende middelen vrij om Breda voor te bereiden op extreem weer (droog, nat en heet). We zetten extra in op het vervangen van de oude riolering en het voorkomen van zinkgaten. En maken echt werk van het creëren van waterbergingen.
- Programma's zoals het NK tegelwippen en de Kids Klimaatexperience blijven we financieren. Initiatieven voor het verduurzamen en vergroenen van huizen en tuinen, zoals isoleren, stimuleren van zonnepanelen en warmtepompen, regentonnen en groene daken en gevels, gaan we (extra) financieren.
- We stellen een onafhankelijke duurzaamheidsraad in om de gemeente gevraagd en ongevraagd te adviseren en blazen de toekomststoel nieuw leven in. Zo maken we gebruik van de vele kennis die onze gemeente rijk is.

Een schoon Breda voor ons allemaal

D66 Breda durft te kiezen. We gaan afval drastisch verminderen door middel van afvalpreventie, het weinige afval dat we dan nog hebben gaan we meer zien als grondstof, het scheiden van afval blijven we stimuleren en we zorgen dat de stad in 2030 volledig zwerfvuilvervrij is. Dit zorgt voor een Breda dat circulair is, met afvalvrije singels, schone evenementenlocaties en een hogere waardering van de openbare ruimte. Het vergroten van het verdienvermogen moet wat ons betreft hand in hand gaan met het werken aan een gezonde en duurzame toekomst. Dit bereiken we door verantwoord om te gaan met wat we al hebben. Om circulair te worden zet D66 Breda in op delen en repareren. We stimuleren hergebruik, het terugwinnen van grondstoffen en de mogelijkheid te repareren.

- D66 Breda wil dat het voor ondernemers en inwoners duidelijk wordt waar hun verantwoordelijkheid ligt. Daarvoor is het nodig dat de gemeente duidelijk communiceert. We verwachten van ondernemers dat zij de straat voor hun bedrijf opgeruimd houden (25 meter regel), van de (afhaal) horeca dat zij faciliteren dat je je eigen verpakking meeneemt en van inwoners dat zij hun afval scheiden.
- We doen alles voor een structureel schonere en aantrekkelijke openbare ruimte door nieuwe technologie, door ondernemers te betrekken en door in te zetten op gedragsverandering. We zorgen voor meer en beter geplaatste afvalbakken en gaan experimenteren met gescheiden inzameling en innovatieve technieken (zoals sensoren en AI). We moeten het zo makkelijk mogelijk maken om afval goed weg te gooien.
- We stimuleren en waarderen vrijwilligers die zich inzetten voor een schone en groene stad, zoals Opgeruimd Breda. We werken toe naar een parkwachter voor elk park in Breda en geven bekendheid, en waar nodig geld, aan goede acties zoals de SUP & Run cleanup.
- We zorgen met de bedrijven en organisaties in de stad voor extra inzamelpunten voor blikken en flesjes met statiegeld. De statiegeldringen komen terug op de vuilnisbakken.
- Afvalpassen worden standaard gekoppeld aan alle containers in de hele wijk, om het bijplaatsen van afval bij volle containers tegen te gaan. Op deze manier stimuleren we dat inwoners verder lopen naar de volgende container en het afval niet bijplaatsen. Bij meldingen over bijplaatsingen gaan we er zo snel mogelijk naartoe en we plaatsen extra containers waar dat nodig is.
- We moeten minder weggooien en als je toch weggooit, is het eerlijk dat de vervuiler betaalt. Daarom betaal je alleen voor het ophalen van grofvuil als je daar gebruik van maakt. Zo komen die kosten alleen terecht bij gebruikers van deze service, en niet bij de hele stad.
- We belonen het scheiden van afval. Daarom gaan we direct de afvalstoffenheffing verlagen als de Bredase inwoners beter scheiden, want dat bespaart ons kosten en is beter voor het milieu.
- Samen met o.a. BUas, Avans, Curio en kringloopwinkels zoals Vindingrijk, creëren we een circulaire hub als vervanging van de milieustraat. In deze hub wordt afval zo goed mogelijk gescheiden, waarbij bruikbare materialen een tweede leven kunnen krijgen. De locatie moet goed bereikbaar zijn per fiets, veiliger zijn voor medewerkers en bezoekers en wachttijden verminderen. We voegen een grondstoffenbank toe als onderdeel van de circulaire hub.
- We zetten het inmiddels bekende Zero Waste Festival de komende jaren voort.
- D66 Breda wil ondernemers helpen minder grondstoffen te gebruiken door ondersteuning bij de aanvraag van subsidies, toegang tot netwerken, ruimte voor circulaire initiatieven en samenwerking op bedrijventerreinen. We zetten publiekscampagnes in en gaan samen met betrokken inwoners uit de stad en de culturele sector zoeken naar inspirerende initiatieven, ook buiten Breda.
- Wat de gemeente inkoopt, aanbesteedt en beheert, draagt zoveel mogelijk bij aan de circulaire doelen. Door hergebruik van bijvoorbeeld bruggen, duurzaam asfalt, biobased bouwmaterialen, en door in te zetten op circulaire materialen in de openbare ruimte zoals bij fietsnietjes en speeltoestellen.

Hoofdstuk 6

Bruisende en vitale dorpen

6. Bruisende en vitale dorpen

Breda is meer dan alleen een stad met kleurrijke wijken en buurten. De gemeente Breda heeft de rijkdom van een aantal unieke dorpen binnen haar gemeentegrenzen. Dorpen als Bavel, Ulvenhout, Effen, Teteringen en Prinsenbeek onderscheiden zich met een bijna niet te beschrijven gemeenschapszin, dorpsgevoel en eigen identiteit. Een dorpsgevoel dat je ook nog terugziet in 'oude' dorpen als het Ginneken en Princenhage. Dat unieke dorpskarakter wil D66 Breda behouden in de (voormalige) dorpen en ook aandacht geven aan de cultuurhistorische waarde van buurtschappen.

- Omdat er op sommige dorpen veel afkomt, bijvoorbeeld waar het gaat om woningbouw of voorzieningen, pleit D66 Breda voor goede communicatie en samenwerking met de dorpsraden. We stellen samen met de dorpen gebiedsvisies op voor Ulvenhout, Prinsenbeek en Teteringen, en voeren die ook samen uit zoals dat ook in Bavel is gebeurd.

Bruisend Bavel

Bavel is een energiek dorp, maar ook een dorp waar veel ontwikkelingen op af komen.

De gebiedsvisie die de afgelopen jaren samen met het dorp is opgesteld, is er één om trots op te zijn.

Nu is het moment om die uit te gaan voeren.

- Voor het behoud van de identiteit van het dorp voor de toekomst zijn goede voorzieningen onmisbaar. Daarom realiseren we de MFA en de Huif naar de behoefte van het dorp. We koesteren lokale parels als de Speeltheek.
- We behouden en versterken het groene karakter van het dorp voor de toekomst. Zo verbeteren we ook de luchtkwaliteit in het dorp.
- We zorgen voor betaalbare woningen voor zowel jongeren als senioren, door 1000 woningen aan het dorp toe te voegen.
- Ontwikkelingen, zoals woningbouw of bedrijventerreinen, vinden plaats in samenhang en samenspraak met het dorp.
- We laten de verkeerssituatie meer in dienst staan van het dorp. Dat doen we onder andere door sluipverkeer naar snelwegen aan te pakken, fietspaden te verbeteren en te zorgen voor een goede ontsluiting bij Nieuw Wolfslaar.

Bruisend Ulvenhout

Ulvenhout is een dorp met karakter, waar het fijn en mooi wonen is. Een dorp dat zelf de schouders eronder zet, bijvoorbeeld bij evenementen als Ulvenhout on Ice en de Ulvenhoutse Vlooiemarkt. Dat moet volgens D66 zo blijven.

- We steunen de ontwikkeling van DepooU als onderkomen voor Ulvenhoutse verenigingen.
- We willen voorkomen dat sluipverkeer een probleem wordt, dus hebben we aandacht voor goede bereikbaarheid. We zetten in op verkeersveiligheid door een maximumsnelheid van 30 kilometer per uur in te voeren en fietspaden te verbeteren.
- We behouden het groene karakter van het dorp. Natuurgebieden als het Ulvenhoutse Bos, Landgoed Wolfslaar en het Markdal zijn hiervoor essentieel.
- Ulvenhout heeft beperkt de ruimte, dus nieuwe woningen moeten kleinschalig zijn en passen bij de sfeer in het dorp. D66 zet in op woningen voor starters en waar senioren naar kunnen doorstromen, zodat het dorp vitaal blijft voor de toekomst.
- D66 wil evenementen die bijdragen aan de saamhorigheid en het karakter van Ulvenhout actief stimuleren en ondersteunen.

Bruisend Teteringen

Teteringen is een bijzonder dorp, gelegen tussen de groene zones van de Lage Vuchtpolder, Oosterheide en het Cadettenkamp. De afgelopen jaren hebben we samen met het dorp flink gebouwd aan woningen in de Bouverijen en een nieuw winkelcentrum op de Scheperij. Maar er zijn ook uitdagingen voor het dorp.

- De Oosterhoutseweg is vaak druk en trekt sluipverkeer. D66 Breda wil dat er maatregelen komen om de doorstroming te verbeteren en de verkeersveiligheid in het dorp te vergroten, zodat Teteringen bereikbaar blijft, maar veilig voor bewoners. Dit doen we samen met de dorpsraad, scholen en ondernemers.
- Teteringen groeit en heeft behoefte aan nieuwe woningen. D66 Breda zet in op de realisatie van de Woonakkers met 500–600 woningen, passend bij het dorpse karakter en met aandacht voor starters en senioren.
- Met nieuwe woningen moeten ook voorzieningen meegroeien. D66 Breda wil dat scholen, huisartsen, winkels en andere basisvoorzieningen in Teteringen goed bereikbaar blijven.
- Het dorpshuis, als belangrijke ontmoetingsplek voor bewoners en verenigingen, moet behouden blijven. Samen met het dorp verkennen we daarom de mogelijkheden om in de kerk aan het Willem Alexanderplein een nieuw dorpshuis te ontwikkelen.
- De Oosterheide, Lage Vuchtpolder en Cadettenkamp zijn waardevolle natuur- en recreatiegebieden. D66 Breda zet zich in voor behoud, toegankelijkheid en beheer van deze gebieden, en pakt overlast en vervuiling aan zodat iedereen ervan kan genieten.

Bruisend Prinsenbeek

Prinsenbeek is een dorp met een levendig verenigingsleven, van de Boemeldonckse Karneval tot WinterWonderBeek. D66 Breda wil samen met de inwoners verder groeien, terwijl we het dorpskarakter behouden. Daarom zetten we in op de volgende punten:

- Prinsenbeek heeft behoefte aan nieuwe woningen. D66 wil dat deze groei zorgvuldig gebeurt, door Beeks Buiten te realiseren en zo 800 woningen toe te voegen. Daarbij moet het voorzieningenniveau meegroeien en de ontsluiting goed geregeld zijn. Bovendien moet het karakter van deze nieuwe wijk aansluiten op het bestaande karakter van het dorp.
- Om verkeersdruk en sluipverkeer te verminderen, wil D66 goede ontsluitingsroutes, zodat het dorp veilig en bereikbaar blijft.
- Het centrum van Prinsenbeek moet het hart van het dorp blijven. Daarom blijven de bestemmingen voor winkels en maatschappelijke voorzieningen in het centrum behouden, zodat het centrum levendig en aantrekkelijk blijft.
- Het station Prinsenbeek is een belangrijk knooppunt voor bewoners, maar kent problemen met overlast en veiligheid. D66 wil dit aanpakken door er een echte hub van te maken, te investeren in betere verlichting en het aantrekkelijk maken van de omgeving.

Bruisend Princenhage, De Rith, 't Hout en Effen

Ondanks dat het voormalige kerkdorp Princenhage inmiddels aan Breda is vastgegroeid, heeft het haar unieke dorpskarakter nooit verloren. Van de pittoreske Aogse Markt tot het gezellige gemeenschapshuis De Koe. Om dit karakter te behouden en te versterken zet D66 in op de volgende punten:

- Het gemeenschapshuis de Koe en sporthal De Doelen zijn belangrijke ontmoetingsplekken in Princenhage. D66 wil sporthal de Doelen vernieuwen tot een multifunctionele accommodatie, zodat het een centrale plek blijft voor activiteiten.
- We ondersteunen een upgrade van het sportterrein van voetbalclub Groen-Wit om de club toekomstbestendig te maken.
- Initiatieven zoals de Plukroute zijn waardevol. D66 wil dit verder uitbreiden met een beweegroute door bijvoorbeeld het Biellooppark, inclusief sporttoestellen in de openbare ruimte voor jong en oud.
- Al in 2021 riep de gemeenteraad, via onze motie, op tot het creëren van een voedselbos in 't Hout. Wij maken daar werk van.
- We blijven inzetten op het versterken van de Rith via de werkgroep.
- We gaan actief inventariseren waar we in het buitengebied meer bomen, maar ook houtwallen en hagen planten en waterelementen aan kunnen leggen.

Bruisend Ginneken

Het Ginneken is een prachtige plek om te wonen en voor heel Breda een geliefde buurt om te bezoeken, of het nu is voor een wandeling door het Markdal, of voor een drankje op de Ginnekenmarkt. Om het Ginneken leefbaar, aantrekkelijk en goed bereikbaar te houden, investeren we in een prettige openbare ruimte en een veilige verkeerssituatie.

- Fietsen en wandelen wordt gestimuleerd, onder andere door veilige fietspaden. Autogebruik maken we juist minder aantrekkelijk. Zo koesteren we het Ginneken als prettige en veilige verblijfplaats.
- Het Schoolakkerplein gaan we beter benutten, met meer groen en ruimte voor fietsparkeren.
- Onoverzichtelijke kruisingen, zoals de kruising Ginnekenweg - Koningin Emmalaan - Dillenburgstraat, pakken we aan.
- We maken een knip op de Duivelsbruglaan, waardoor je niet vanuit de Duivelsbruglaan de Ginnekenmarkt op kan rijden. Zo verbeteren we de verkeerssituatie op de Ginnekenmarkt, verminderen we overlast en maken we het verkeer veiliger. De Ginnekenmarkt wordt daardoor bovendien toegankelijker en aantrekkelijker voor bezoekers.

bron: Stadsarchief Breda

Hoofdstuk 7

Breda is van iedereen

7. Breda is van iedereen

Breda is van iedereen. D66 Breda wil dat al onze inwoners hier zichzelf kunnen zijn. We willen het beste onderwijs voor alle jongeren. We willen dat de dorpen, wijken en straten veilig zijn, dag en nacht. We denken na over wat toegankelijkheid en inclusie echt betekenen. En we verwelkomen nieuwkomers, omdat wij alle Bredanaars waardevol vinden.

Goed onderwijs, voor gelijke kansen

Breda groeit en dat vraagt om sterk en toekomstgericht onderwijs. Voor D66 Breda is onderwijs hét fundament van onze stad. Het opent deuren, vergroot kansengelijkheid en bindt jong talent aan Breda. Wij zien een stad waar kinderen, scholieren en studenten de beste kansen krijgen om zich te ontwikkelen van voorschool tot universiteit, van mbo tot leven lang leren.

- We investeren in goede schoolgebouwen. De afgelopen jaren zijn dankzij D66 een aantal schoolgebouwen gemoderniseerd, maar er zijn nog veel schoolgebouwen verouderd en niet duurzaam. In een te koude en tochtige of juist een te warme klas kunnen kinderen niet goed leren. Daarom moeten we duurzaam investeren.
- We ontwikkelen een onderwijscampus rondom BUas, Avans en de Trip van Zoutlandtkazerne. Studenten kunnen hier wonen, leren, werken en recreëren. Zo creëren we een plek waar studenten en scholieren elkaar op kunnen zoeken en maken we Breda aantrekkelijk als studentenstad met voldoende studentenwoningen.
- We hebben al de KMA maar we willen ook een dependance van een burger universiteit in onze stad, bijvoorbeeld op 't Zoet. Het liefst willen we universitaire bachelor- en masteropleidingen aanbieden die aansluiten bij onze ambities, zoals toegepaste technologie en creativiteit. Zo creëren we werkgelegenheid en zetten we in op meer jonge inwoners van Breda.
- We betrekken studenten(sport)verenigingen bij studentenzaken, zoals het vinden van geschikte locaties voor evenementen, studentenhuisvesting, mentaal welzijn van studenten en ruimte voor ontmoeting. De studentenverenigingen zijn essentieel voor het bruisende studentenleven in Breda. Na een mooie studententijd willen we onze Bredase studenten graag in Breda houden. Door in gesprek te gaan en ze een stem te geven bij onderwerpen die hen direct aangaan, binden we Bredase studenten ook op de lange termijn met de stad.
- De jaarlijkse introductieweek vindt wat D66 Breda betreft plaats in de binnenstad.
- Op 't Zoet realiseren we hoogwaardig onderwijs en durven we te experimenteren. Zo onderzoeken we de mogelijkheden voor één brede school voor primair én voortgezet onderwijs, om de kloof tussen onderwijsvormen te doorbreken.

- We stimuleren diversiteit in het lerarenteam en moedigen scholen aan om verschillende feestdagen zoals Kerst, Ketikoti, Paarse Vrijdag, carnaval en het Suikerfeest te vieren. D66 Breda wil dat onderwijs voor iedereen werkt en op deze manier kan iedereen zich welkom voelen. We gaan hierover in gesprek met scholen en denken mee over het wegnemen van mogelijke barrières.
- We lanceren een nieuw initiatief om scholieren en studenten te betrekken bij de politiek: "Het Bredaas Burgerschap". Dit draagt bij aan de kennis over en het imago van de gemeente.
- We zetten in op positieve campagnes om het imago van het beroepsonderwijs te versterken. Mbo'ers en vakmensen zijn de motor van de economie en onmisbaar bij de grote maatschappelijke transitie. Daarom geven we extra waardering en aandacht aan mbo-opleidingen in sectoren waar we mensen hard nodig hebben, zoals de zorg, de IT, de bouw en de energietransitie.
- We willen een rijke schooldag voor ieder kind. Scholen werken daarin samen met andere instellingen om aan elk kind sport, cultuur, burgerschap en (huiswerk)begeleiding aan te bieden buiten de vaste schooluren. Dit draagt bij aan gelijke kansen van onze jongeren.
- We faciliteren initiatieven die ouders helpen de Nederlandse taal te leren extra. Zo zijn ouders in staat om te begrijpen wat er op de school van hun kinderen gebeurt. Zo werken we aan sociale cohesie maar ook aan het lees- en schrijfniveau van het hele gezin.
- We gaan initiatieven zoals stichting JOBi, die zorgen voor een voedzaam ontbijt voor alle Bredase kinderen, structureel ondersteunen omdat we vinden dat gezonde voeding een recht is van ieder kind. Zonder een gevulde maag kunnen kinderen niet goed leren.

De veilige stad

D66 Breda kiest voor veiligheid door te investeren in preventie en sociale cohesie. We zetten in op mentale gezondheid, jongerenwerk en onderwijs, zodat we problemen voorkomen in plaats van bestrijden. Diversiteit en inclusie horen bij een goed veiligheidsbeleid. We willen dat iedereen in onze gemeente zich veilig voelt en zichzelf kan zijn.

- Op scholen geven we lessen over diversiteit en weerbaarheid en pakken we discriminatie en straatintimidatie gericht aan. Breda ondersteunt en promoot het meldpunt [IntimideerMijNiet.nl](https://www.intimideermijn.nl), waar meldingen van straatintimidatie worden verzameld en hotspots gericht worden aangepakt. Ook werken we aan bewustwording en meer sociale veiligheid in de openbare ruimte.
- De geleerde lessen uit het programma 'Preventie met gezag' in de Hoge Vucht, dat zich richt op het tegengaan van deelname aan criminele activiteiten, gaan we toepassen op jongeren in de rest van Breda. Ondernijning is een groot probleem, waar onze jongeren tegen beschermd moeten worden.
- D66 Breda wil een actieplan "Willemstraat en Valkenberg" en een actieplan "Haagdijk". Deze plekken staan al jaren bekend als onveilig. Voor deze actieplannen werken we samen met inwoners, ondernemers, politie, handhaving en welzijnsorganisaties. We kijken hierbij voornamelijk naar preventie. Zo moeten bijvoorbeeld overlastgevers die zorg nodig hebben, zorg krijgen.
- We richten de openbare ruimte in met het belang van kwetsbare doelgroepen in het achterhoofd, bijvoorbeeld door strategisch verlichting te plaatsen. Door bestaande wijken en dorpen veilig te herinrichten, bijvoorbeeld door kwetsbare plekken groener, overzichtelijker en uitnodigend te maken, zorgen we dat iedereen, ongeacht achtergrond of identiteit, zich welkom en veilig voelt op straat. Wij hebben bijzondere aandacht voor het perspectief van vrouwen, gemarginaliseerden en de lhbt+-gemeenschap in de openbare ruimte.
- Ook nieuwe wijken zoals 't Zoet en Klavers Janssen richten we veilig in met overzichtelijke straten, strategisch groen en goede verlichting. We kunnen en moeten het nu in één keer goed doen.
- We willen dat Breda een Filomena locatie krijgt. D66 Breda neemt stelling tegen femicide en gendergerelateerd geweld. Teveel vrouwen worden nog geconfronteerd met bedreiging, geweld of zelfs moord door (ex)partners. Filomena combineert veiligheid met specialistische hulp en doorbreekt de stilte rond gendergerelateerd geweld. Breda moet laten zien dat we vrouwen beschermen en geweld nooit accepteren.
- Taken van de politie moeten door de politie worden opgepakt. Tegelijkertijd zien we dat door capaciteitstekorten bij de politie, steeds meer van hun taken door gemeentelijke handhavers uitgevoerd worden. Dat vinden we onwenselijk. We willen daarom dat er een oplossing komt voor het capaciteitstekort bij de politie.
- D66 Breda wil dat handhavers hun werk professioneel doen, en dus altijd met begrip voor mensen. Ze zijn zichtbaar op straat, praten met bewoners en proberen problemen te voorkomen.
- D66 Breda vindt dat je kwetsbare mensen niet helpt met een boete. Daarom kiezen we ervoor het bedelverbod en het verbod op buiten slapen af te schaffen. We geven hulp in plaats van straf. Met sociaal en maatschappelijk werk zorgen we dat mensen zonder huis weer een veilige plek en perspectief krijgen.

- We stoppen met de proef van de korte wapenstok voor boa's. Andere geweldsmiddelen van de politie, zoals pepperspray, worden eveneens niet aan gemeentelijke handhavers toegekend. We vinden het bewapenen van boa's niet passen bij de preventieve en de-escalerende taak van een gemeentelijke handhaver.
- Buurtpreventie 2.0 krijgt een stevige plek in ons beleid. Met dit programma wordt de buurtpreventie doorontwikkeld voor een weerbaardere stad, zodat er een betere samenwerking tussen vrijwilligers en hulpdiensten komt. Buurtbewoners die zich inzetten voor hun wijk verdienen waardering, middelen en structurele samenwerking met gemeente, politie en handhaving. Dit is immers bevorderlijk voor de sociale cohesie in onze wijken en dorpen.
- We investeren in duidelijke crisiscommunicatie en organiseren, samen met de Veiligheidsregio, weerbaarheidstrainingen op scholen, in buurthuizen en in dorpen en wijken. Op die manier vergroten we de weerbaarheid tegen rampen en crises. Of het nu gaat om stroomuitval, overstroming of een grote brand, inwoners moeten weten wat ze kunnen doen en waar ze terecht kunnen.
- Door noodscenario's, voorlichting en afstemming met de Veiligheidsregio, het Waterschap Brabantse Delta, natuurorganisaties en andere crisispartners, bereiden we Breda voor op de gevolgen van klimaatverandering, zoals extreme hitte, hevige regenval en langdurige droogte. We stimuleren dat er voldoende noodsteunpunten in de gemeente komen.
- We zetten het wietexperiment in Breda voort en versterken het verder. Breda blijft hiermee voorop lopen in een eerlijk, veilig en gezond cannabisbeleid. Daarmee zorgen we dat de hele keten, van teelt tot verkoop, legaal en gecontroleerd verloopt. Zo maken we een einde aan de criminaliteit achter de achterdeur, verbeteren we de kwaliteit en veiligheid voor gebruikers en verlichten we de druk op politie en justitie.
- Daarnaast willen we dat in Breda harddrugs getest moeten kunnen worden. Zo zorgen we voor veilig gebruik. Door gebruikers proactief te informeren over de gevaren van het gebruik van harddrugs maken we onze inwoners bewust van de risico's van gebruik van verdovende middelen.

Nieuwkomers zijn welkom

D66 Breda ziet nieuwkomers als deel van onze toekomst. Iedereen die hier aankomt, verdient veiligheid, stabiliteit en kansen om mee te doen. Breda neemt haar verantwoordelijkheid hierin. Wij kiezen voor een humane opvang, investeren in integratie vanaf dag één en het benutten de talenten die mensen meebrengen. Zo bouwen we samen aan een stad waarin we nieuwkomers laten bijdragen aan onze samenleving.

- We realiseren voldoende opvangplekken voor asielzoekers, waarbij kwaliteit van wonen en draagvlak in de wijk vooropstaan. Breda neemt haar verantwoordelijkheid voor het aandeel dat zij heeft in deze landelijke opgave. Iedereen verdient een veilige plek, daarom gaan wij niet mee in discriminerende of stigmatiserende retoriek.
- We zorgen dat er genoeg geld is om de bed-bad-broodvoorziening te behouden en waar nodig uit te breiden. Tegelijkertijd investeren we in integratie.
- We breiden de capaciteit van de internationale schakelklas uit. Kinderen die opgroeien in een asielzoekerscentrum verdienen extra kansen in het onderwijs. Zij moeten snel Nederlands leren en hun talenten kunnen ontwikkelen.
- We investeren in taalonderwijs voor asielzoekers en statushouders en ondersteunen initiatieven zoals Stichting Welkomsttaal. Nieuwkomers brengen talenten mee die we vanaf dag één willen benutten. Werk, inburgering en begeleiding sluiten we beter op elkaar aan, zodat meedoen vanaf het begin een structureel onderdeel wordt van het arbeidsmarktbeleid. Dit helpt niet alleen nieuwkomers vooruit, maar ook sectoren zoals zorg en onderwijs die kampen met personeelstekorten.
- Projecten als Buddy to Buddy en de Cultuurkantine, die door middel van ontmoeting en taal helpen bij integratie, blijven we structureel ondersteunen. Deze initiatieven zorgen voor een zachte landing voor nieuwkomers en dragen bij aan een snelle inburgering.
- Statushouders houden, net als andere doelgroepen met urgentie, voorrang op een sociale huurwoning. Niet alleen om de druk op opvang te verlichten, maar omdat iedereen recht heeft op een huis. Een stabiele woonplek is de basis voor een geslaagde inburgering en deelname aan onze samenleving.
- We richten tijdelijke opvanglocaties voor Oekraïense vluchtelingen in voor langdurig verblijf. In de dorpen kiezen we voor kleinschalige locaties in samenwerking met de buurt. Voorbeelden zoals het kindertehuis in Bavel laten zien hoe succesvol dit kan zijn.

Vrij, veilig en gelijk Breda

Breda is er voor iedereen. Of je nu jong of oud bent, met of zonder beperking, welke achtergrond, religie of liefde je ook hebt: iedereen moet zich welkom en vrij voelen in onze stad. D66 Breda kiest voor echte inclusie, zichtbaar in de straten, scholen en wijken. Samen maken we Breda toegankelijk, gelijkwaardig en trots op haar diversiteit.

- Op alle beleidsterreinen, van openbare ruimte en onderwijs tot evenementen en cultuur, worden toegankelijkheid en gelijkwaardigheid vaste uitgangspunten. Dat betekent dat er bij beleid een toegankelijkheids- en gelijkwaardigheidstoets wordt ingevoerd, die we ontwikkelen samen met de doelgroep, bijvoorbeeld Breda Senior en Breda Gelijk. Zo zorgen we onder andere voor inclusieve speeltuinen, toegankelijke parken en veilige routes naar school.
- We bouwen aan wijken met logische oversteekplekken, rustpunten en duidelijke visuele en tactiele informatie, zodat iedereen zich vrij en veilig kan bewegen. Breda is daardoor toegankelijk voor iedereen: van mensen die slecht ter been zijn tot inwoners met een auditieve of visuele beperking.
- We zorgen voor voldoende rolstoeltoegankelijke toiletten en investeren in een changing place, ook bij evenementen. Het mag niet zo zijn dat inwoners met een beperking thuis moeten blijven omdat er geen geschikte toiletten aanwezig zijn.
- Diversiteitsonderwijs hoort volgens D66 Breda in het standaard curriculum: net zo belangrijk als taal en rekenen. Alle kinderen krijgen les in respectvol samenleven, diversiteit en weerbaarheid. Zichtbaarheid van diversiteit is essentieel.
- We blijven ons inzetten voor een Bredase Pride en ondersteunen initiatieven die de lhbt+-gemeenschap en andere gemarginaliseerde groepen zichtbaar maken en versterken. We laten dit niet alleen afhangen van vrijwilligers, maar stellen ook ambtelijke ondersteuning beschikbaar.
- Wij bedden beleid voor lhbt+-emancipatie en gendergelijkheid structureel in. Dat betekent dat er blijvend aandacht, voldoende middelen en steun beschikbaar zijn, zodat we initiatieven zoals Bohaus kunnen blijven financieren. Zo zorgen we voor veilige plekken waar vrouwen en mensen uit de queer gemeenschap zich gezien, gesteund en beschermd voelen.
- Breda moet een veilige plek zijn voor iedereen. D66 Breda wil dat ook lhbt+ asielzoekers, biculturele lhbt+ personen en mensen die thuis of in een religieuze gemeenschap niet veilig zijn, terecht kunnen bij gespecialiseerde hulp en opvang. We zorgen dat deze ondersteuning bekend, bereikbaar en respectvol is ingericht.
- Discriminatie en racisme horen niet thuis in Breda. Toch zien we dat met name transmensen en mensen uit de moslimgemeenschap veel met discriminatie en racisme te maken hebben. Meldpunten en antidiscriminatievoorzieningen moeten laagdrempelig en zichtbaar zijn, en signalen worden serieus opgepakt. Scholen, werkgevers en sportclubs stimuleren we om actief te werken aan gelijke kansen en respectvolle omgang. Afkomst, huidskleur, religie of geaardheid mogen nooit een belemmering zijn om volwaardig mee te doen.

- Iedereen moet veilig kunnen sporten. D66 Breda wil dat sportclubs actief werken aan een open en respectvolle cultuur. We ondersteunen clubs die zich inzetten voor inclusie, pakken discriminerend gedrag of spreekkoren aan en maken ruimte voor initiatieven van lhbt+ sporters.
- We verbeteren onze digitale dienstverlening. Gemeentelijke informatie moet altijd beschikbaar zijn in begrijpelijke taal, met persoonlijke ondersteuning voor wie dat nodig heeft. Zo voorkomen we dat inwoners buitengesloten raken van basisvoorzieningen.
- De gemeente geeft zelf het goede voorbeeld als inclusieve werkgever en biedt stage- en leerwerkplekken op alle opleidingsniveaus aan aan mensen met een beperking of afstand tot de arbeidsmarkt.

Hoofdstuk 8

De gezondste en gelukkigste generatie ooit

8. De gezondste en gelukkigste generatie ooit

D66 Breda kiest voor een gezond, sociaal, vitaal en veilig Breda waar gelijke kansen de norm zijn. Nog te vaak bepaalt de wijk waar je opgroeit of je toegang hebt tot goed onderwijs, gezonde voeding, zorg of een leefbaar inkomen. Die tweedeling accepteren wij niet. Daarom investeren we extra in de wijken en inwoners die nu achterop raken. Na jarenlange bezuinigingen op preventie, sociaal werk en gezondheidszorg zijn de verschillen in Breda groter dan ooit: dat zien we terug op straat, in gezinnen en in de toekomstkansen van kinderen. D66 Breda maakt hier werk van met gerichte en structurele investeringen, zodat iedereen de kans krijgt om gezien te worden en de beste versie van zichzelf te worden.

De gezonde stad

- D66 Breda investeert in preventie: meer beweegplekken, gezonde voeding, rookpreventie, mentale weerbaarheid en groene wijken met binnen 300 meter van iedere woning een voor kinderen veilig bereikbare groene speelplek. Gezond leven moet de makkelijke keuze zijn.
- Gezonde voeding is een essentieel onderdeel van onze preventieve aanpak. We willen gezonde voeding promoten door school en buurtmoestuinen mogelijk te maken in alle wijken en dorpen, bijvoorbeeld in Heusdenhout, Schorsmolen en Fellenoord. Waar weinig ruimte is, faciliteren we verticale moestuinen.
- Samen met de GGD en sleutelfiguren en bekende gezichten in buurten verhogen we de vaccinatiegraad en maken we informatie over gezondheid en zorg begrijpelijk en toegankelijk voor iedereen. We hebben hierbij ook aandacht voor genderzorg.
- We versterken de sociale basis in onze wijken. Dat betekent dat we kiezen voor wijkgerichte zorg, waarin lokale initiatieven, samenwerking tussen domeinen en sterke netwerken centraal staan. Zo maken we zorg dichtbij, laagdrempelig en beter afgestemd op de buurt en voorkomen we dat kleine zorgen grote problemen worden.
- We versterken het sociaal werk in de wijken. De afgelopen jaren is daar op bezuinigd, terwijl juist deze organisaties een stevige bijdrage leveren aan de sociale basis. We willen hun werk toekomstbestendig maken door subsidies beter te indexeren, zodat zij hun laagdrempelige ondersteuning kunnen blijven bieden.
- We brengen zorgverleners letterlijk dichterbij de mensen. Met buurtklinieken, 1,5-lijnszorg en een vaste huisarts zorgen we dat inwoners sneller en persoonlijker geholpen worden, zonder onnodige ziekenhuisbezoeken.
- We versterken ook de wijkgerichte GGZ. Met sterk sociaal werk, jongerenwerk, wijkteams, meer wijk-GGZ'ers en toegankelijke crisisopvang en respijtzorg signaleren we problemen vroeg en voorkomen we escalatie. Voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid komen er weer laagdrempelige time-out plekken, zodat zij tijdelijk op adem kunnen komen en erger wordt voorkomen.

- D66 Breda wil dat ervaringsdeskundigen vaker worden ingezet. Zij brengen herkenning, vertrouwen en praktische steun, waardoor inwoners zich beter begrepen voelen en sneller de juiste hulp vinden. Kinder- en jeugdpsychologen worden structureel onderdeel van wijkteams en scholen, zodat problemen vroeg worden herkend en wachtlijsten korter worden.
- We zorgen dat alle kinderen in Breda veilig, gezond en kansrijk opgroeien. Gezinnen krijgen de ruimte om op eigen kracht te functioneren, maar wij bieden een stevig vangnet met toegankelijke jeugdhulp, minder bureaucratie en tijdige ondersteuning dicht bij huis.
- We geven pleeggezinnen meer waardering, minder rompslomp en betere financiële steun, en versterken initiatieven zoals Buurtgezinnen.nl, zodat kinderen opgroeien in een stabiele omgeving en gezinnen meer steun ervaren vanuit hun buurt.
- We versterken Breda Senior structureel en betrekken ouderen actief bij wonen, zorg en welzijn, zodat hun kennis en ervaring beter benut worden en Breda voorbereid is op een groeiende groep senioren.
- We zetten sterk in op het tegengaan van eenzaamheid en het creëren van ontmoetingsplekken, zodat iedere oudere zich gezien voelt en volwaardig mee kan doen. Gezond ouder worden vraagt om inzet op zelfredzaamheid én samenredzaamheid.
- We investeren in valpreventie met trainingen en beweegprogramma's. Daarmee zorgen we dat ouderen langer gezond, veilig en zelfstandig thuis kunnen wonen.
- We geven mantelzorgers meer steun en erkenning met respijtzorg, betere samenwerking met wijkteams en ruimte om werk en zorg te combineren. Door de vergrijzing hebben we mantelzorgers harder nodig dan ooit; goede ondersteuning voorkomt overbelasting en zorgt dat zij hun onmisbare rol vol kunnen houden. We hebben speciale aandacht voor jonge mantelzorgers en mantelzorgers met een migratieachtergrond.
- We investeren extra in kwetsbare wijken, zoals de Heuvel, Doornbos, Geeren-Noord en Biesdonk, via Verbeter Breda. Gezondheidsverschillen tussen wijken in Breda zijn groot. Hier gaat het niet alleen om zorg, maar ook om sociale samenhang en leefbaarheid. Een sterk sociaal netwerk met actieve inwoners en zichtbare professionals verkleint de zorgvraag. We investeren in multifunctionele ontmoetingsplekken en zorgen dat bewonersinitiatieven meer ruimte krijgen en geld niet op de plank blijft liggen.
- Succesvolle gedragen initiatieven als Grote Broer Grote Zus, La Femme Vitale, Sterren van Morgen en Buddy to Buddy ondersteunen we structureel. Financieel maar ook door te zorgen voor huisvesting.
- We verbeteren de woonkwaliteit in kwetsbare wijken door huizen beter te isoleren, want een warm, gezond huis draagt direct bij aan het welzijn.
- We gaan extra investeren in bibliotheken op school en in de wijk. Lezen moet leuk en beschikbaar zijn voor alle inwoners. De eerste kennismaking daarmee moeten we dus goed faciliteren.

- De bibliotheek in de Hoge Vucht blijft. De enorme populariteit en inzet door de wijkbewoners laten zien dat deze ontmoetingsplek ontzettend belangrijk is.
- De bibliotheek in de Heuvel moet ook terugkeren, we volgen daarom het voorbeeld van de bibliotheek in de Hoge Vucht. We betrekken de wijkbewoners bij de invulling en terugkeer van de bibliotheek.
- Sport en cultuur zetten we in als krachtig middel voor talentontwikkeling, kansengelijkheid en mentale weerbaarheid. Projecten zoals NAC Maatschappelijk laten zien hoe dit jongeren helpt om gezond en veerkrachtig te worden. Zij zetten zich ook in voor oudere sporters en mensen met een beperking. Een mooi voorbeeld van hoe sport goed en gezond is voor iedereen.
- We investeren in gezonde en duurzame buurten, met meer groen, schoon water, schone lucht en klimaatbestendige straten. Zo maken we van bibliotheken, buurthuizen, winkels en speelplekken levendige ontmoetingsplekken die gezondheid, verbondenheid en brede welvaart versterken.
- We stimuleren kinderen en jongeren om meer naar buiten te gaan, door serieus te investeren in een aantrekkelijke en veilige buitenruimte. Met een integraal plan verbinden we fysiek schoolpleinen, parken, sportcomplexen en andere terreinen met elkaar, zodat buiten spelen en ontmoeten vanzelfsprekend wordt. Goede voorbeelden zoals de speeltuin in de Ploegstraat en Pluk's speeltuin in de Abeelstraat inspireren ons om nog meer van zulke speelplekken te creëren in alle wijken en dorpen.
- We pakken dakloosheid en meervoudige problematiek integraal aan, met toegankelijke hulpverlening die aansluit bij de leefwereld van de doelgroep. Dat betekent laagdrempelige opvang en begeleiding, openingstijden die logisch zijn voor mensen in nood, en één loket waar zorg, inkomen, schuldhulp en wonen samenkomen. Zo voorkomen we dat mensen tussen wal en schip vallen en vergroten we de kans op herstel en zelfstandigheid.
- D66 Breda wil dat jongeren in de middelbareschoolleeftijd in elk dorp en elke wijk een plek hebben om samen te komen. Plekken waar zij elkaar kunnen ontmoeten, hun sociale netwerk kunnen ontwikkelen en op een veilige manier leren omgaan met groepsdynamiek en vrijetijdsbesteding. Zo stimuleren we een gezonde sociale ontwikkeling én bereiden we jongeren voor op verantwoord uitgaan in de stad op latere leeftijd. Hiervoor werkt D66 Breda samen met jongeren, buurthuizen en maatschappelijke organisaties om te zorgen dat deze plekken aansluiten bij wat jongeren zelf belangrijk vinden.
- We breiden het aantal opvangplekken voor daklozen uit. Dit doen we bijvoorbeeld door de doorstroomvoorziening op te toppen, we bouwen een extra verdieping op het bestaande pand.
- We ondersteunen het initiatief "Room for Change" waarbij we de samenwerking zoeken met hotels in Breda. Op deze manier kunnen we economisch daklozen, bijvoorbeeld vrouwen die in vechtscheiding zitten en snel een huis nodig hebben voor zichzelf en hun kinderen, op zeer korte termijn helpen. Zo voorkomen we dat gezinnen zonder vangnet op straat terechtkomen.

Zeker zijn van je bestaan

D66 Breda wil armoede en schulden structureel en integraal aanpakken. Het leven is voor veel Breda-naars duurder geworden. Steeds meer inwoners hebben financiële zorgen. Deze stress heeft gevolgen voor gezondheid, welzijn en kansen op school en op het werk.

- We zetten in op eerlijke inkomensondersteuning door vroegtijdig schulden te signaleren en gezinnen met financiële problemen te ondersteunen.
- Binnen de Participatiewet kiezen we voor begeleiding op maat, loonkostensubsidies en de mogelijkheid om in deeltijd te werken met behoud van (een deel van) de uitkering. Daarbij maken we gebruik van de ruimte voor maatwerk en een regelarme bijstand, waarin vertrouwen centraal staat.
- We gaan de strijd aan met kinderarmoede. Elk kind moet gezond, veilig en kansrijk kunnen opgroeien. Dat betekent dat we gezinnen beter informeren over regelingen, zoals Jeugdfonds Sport en Cultuur, en dat ondersteuning eenvoudig, laagdrempelig en toegankelijk wordt.
- We breiden de mogelijkheden van de Bredapas uit en investeren in sport, cultuur en onderwijs, zodat financiële omstandigheden nooit bepalen of een kind kan meedoen.
- D66 Breda pleit voor een gemeentelijke armoedeaanpak die menselijk, toegankelijk en preventief is. We zorgen dat regelingen zoveel mogelijk automatisch worden toegekend, bijzondere bijstand als gift wordt verstrekt en dat niemand wordt buitengesloten door ingewikkelde loketten of digitale drempels.
- De collectieve aanvullende zorgverzekering van de gemeente keert terug. Zo versterken we bestaanszekerheid, verminderen we gezondheidsverschillen en geven we iedere Bredanaar de kans om volwaardig mee te doen in onze stad.
- We voeren het recht op herstel van een fout in. Inwoners en ondernemers krijgen een redelijke termijn om fouten in aanvragen, meldingen of andere administratieve handeling richting de gemeente te herstellen. Zonder boetes, op basis van vertrouwen.
- Om menstruatiearmoede tegen te gaan start Breda met een regeling, waarbij herbruikbare menstruatieproducten worden uitgegeven. Zo dragen we bij aan vrouwengezondheid, en -participatie, besteden we ons geld op dit thema langdurig effectief, dragen we bij aan minder afval, en minder armoede.

Breda sportstad

- We versterken regelingen zoals het Jeugdfonds Sport en Cultuur en stimuleren inclusieve sportmogelijkheden voor mensen met een beperking. Zo zorgen we dat iedereen kan meedoen, ongeacht achtergrond of inkomen.
- D66 Breda stimuleert trainingen over sociale veiligheid en ondersteunt verenigingen bij het invoeren van gedragscodes en meldpunten. Zo wordt sport in onze stad sociaal, veilig, toegankelijk en toekomstbestendig. We bouwen samen aan een veilige en inclusieve sportomgeving.
- D66 Breda investeert in onderhoud, verduurzaming en betere toegankelijkheid van onze sportvoorzieningen. Samen met sportclubs en scholen maken we sporthallen toekomstbestendig en geschikt voor alle leeftijden. De Doelen in Princenhage en de MFA in Bavel zijn voorbeelden van voorzieningen die onmisbaar zijn voor onze dorpen en buurten.
- Breda gaat uitgroeien tot een echte Stad in een Sportpark, waar parken en groene gebieden volop mogelijkheden bieden om te bewegen. Met beweegroutes, calisthenicstoestellen, basketbalvelden, drinkwatervoorzieningen en creatieve fitheidselementen langs bankjes en paden maken we buiten sporten laagdrempelig en aantrekkelijk. We bekijken hoe de Bredase sportcomplexen toegankelijker kunnen worden voor meer soorten buiten bewegen en sociaal samen sporten. Voor voetbal geldt dat we zo spoedig mogelijk stoppen met rubbergranulaat op kunstgrasvelden en overstappen op kurk. Voetballen op gewoon gras heeft de voorkeur. Kunstgras gebruiken we waar het niet anders kan.
- In de komende periode werken we aan een nieuw sportbeleid met aandacht voor topsport, veiligheid op sportverenigingen en een uitbreiding van de eenderde regeling voor sportverenigingen. Zo maken we verduurzaming, onderhoud en verbetering van sportvelden en clubhuizen haalbaar, en zorgen we dat iedereen kan blijven sporten in goede en toegankelijke voorzieningen.
- D66 wil daarom dat Breda actiever inzet op het aantrekken van regionale en internationale toernooien en breedtesportevenementen. Ze versterken de stad, brengen mensen samen en inspireren inwoners om zelf in beweging te komen. Zo vergroten we de betrokkenheid, stimuleren we de lokale economie en dragen we bij aan een sportieve cultuur. We denken hierbij ook aan straat sporten, e-sports en het evenement Pier Parade.
- Het Rat Verlegh stadion hoort in het bezit te zijn van NAC, niet van de gemeente. We blijven ons inzetten voor een goede overdracht van het stadion van de gemeente naar de mooiste voetbalclub van het land. We denken met NAC mee hoe de trainingsfaciliteiten voor het 1e elftal ook in Breda kunnen landen en gecombineerd kunnen worden met de jeugd- en vrouwenvoetbalteams. Zo kunnen alle fans, jong én oud, hun idolen zien en worden ze gestimuleerd hun sporttalenten verder te ontwikkelen.
- D66 Breda maakt zich hard voor behoud en de uitbreiding van voorzieningen waar veel Bredanaars plezier aan beleven, zoals Zwembad Wolfslaar. Dankzij eerdere inspanningen mag dit zwembad nu vier weken langer open blijven. We bouwen dit succes uit, zodat steeds meer mensen in ons warmere klimaat langer kunnen genieten van zwemmen in de buitenlucht.

Hoofdstuk 9

Investeren in draagkracht

9. Investeren in draagkracht

De gemeente Breda is een professionele organisatie met toegewijde medewerkers. Inwoners mogen dat ook zo ervaren. Daarom zetten we in op een gemeente die dichtbij inwoners staat en goed aansluit bij hun dagelijkse leven en behoeften. Zo verkleinen we de afstand tussen inwoners en gemeente.

- De gemeente Breda heeft mensen nodig die de ambities van de stad en dorpen waar kunnen maken. De arbeidsvoorwaarden van de gemeente Breda zijn nu slechter dan in andere gemeenten. Daarom creëren we betere arbeidsvoorwaarden voor onze medewerkers, zoals adequaat opleidingsbudget. Zo kunnen we de kwaliteit van de gemeentelijke organisatie behouden en versterken. Daarnaast stimuleren we het gebruik van de fiets en het openbaar vervoer van onze ambtenaren.
- We trekken nieuw talent aan door passende stages en traineeships aan te bieden, op alle opleidingsniveaus. Zo kunnen we de kwaliteit in de organisatie behouden en versterken.
- D66 Breda zet brede welvaart centraal in het gemeentelijk beleid. Dat betekent dat we niet alleen kijken naar economische groei, maar ook naar factoren die het leven van inwoners echt beter maken, zoals gezondheid, duurzaamheid, of veiligheid. Zo zorgen we dat beleid niet alleen vandaag werkt, maar ook op lange termijn bijdraagt aan het welzijn van iedereen.
- Om de (fysieke) stap naar het stadskantoor te vergemakkelijken, richten we (mobiele) algemene loketten in op verschillende plekken binnen de wijken en dorpen. Op die manier kunnen inwoners laagdrempelig terecht met vragen of voor hulp.
- Communicatie van de gemeente en van gemeentelijke organisaties moet duidelijk, begrijpelijk en laagdrempelig zijn. Omdat Breda een internationale stad is, hoort daar ook informatie in bijvoorbeeld het Engels, Arabisch, Oekraïens, Pools en Roemeens bij.
- Het vergunningenstelsel is in veel gevallen erg complex. Lange doorlooptijden en ingewikkelde formulieren zorgen voor een onnodige vertraging en verwarring. Bovendien ontbreekt het regelmatig aan een mogelijkheid om inhoudelijk over een aanvraag te kunnen overleggen. Daarom vereenvoudigen we de komende periode het vergunningenstelsel en kijken we waar het nodig is om vergunningen voor aan te vragen.

Versterken van de lokale democratie

- Veel besluiten die in de gemeente worden genomen, hebben grote invloed op de directe leefomgeving van de inwoners. D66 Breda wil dat bewoners meer kunnen meedenken en meebeslissen over deze plannen. Zo kunnen we bewoners structureel betrekken bij deze besluiten. Daarom gaan we veel meer gebruik maken van www.planbreda.nl en/of een digipanel. Ook wijkplatforms en wijk- en dorpsraden krijgen hierin als gesprekspartners nadrukkelijker een plek.
- D66 Breda vindt het belangrijk dat jongeren een echte stem hebben in de gemeente. Daarom gaan we verder met jongerenambassadeurs: jonge inwoners die structureel meedenken en adviseren over beleid dat hen raakt.
- Vergrijzing wordt de komende jaren een belangrijk thema in Breda, daarom versterken we de positie van Breda Senior. We betrekken senioren bij maatregelen die specifiek voor hen genomen worden. Zij verdienen een adviserende rol zodat ook zij structureel mee kunnen denken.
- Sterke, kritische, onafhankelijke media zijn essentieel voor een gezonde democratie. D66 wil daarom dat de gemeente Breda lokale journalistiek ondersteunt en waar nodig faciliteert, bijvoorbeeld met een fonds voor lokale onderzoeksjournalistiek.
- De controle en grip op regionale samenwerkingen, zoals gemeenschappelijke regelingen, kan beter. Daarom blijven we ons actief inzetten voor betere samenwerking tussen de gemeenteraden in de regio.
- D66 staat open voor vernieuwing en verbetering van het instrument 'burgerinitiatief'.
- Breda stimuleert dat inwoners meedenken en meepraten over de plannen en besluiten die we maken. Dat geldt ook voor maatschappelijke organisaties, onderwijsinstellingen, bedrijven, belangengroepen en zorgverleners. De basis van participatie is verwachttingsmanagement en transparantie, mensen moeten weten wat we met hun inbreng doen. We zijn duidelijk over hoe het proces eruit ziet en hoe de uitkomsten meegewogen worden in de besluiten.

Toekomstbestendige gemeentefinanciën

- D66 Breda wil dat gemeentelijke belastingen eerlijker worden, zodat de vervuiler betaalt en schoon gaat lonen. Belastingen zoals de rioolheffing en de afvalstoffenheffing stemmen we daarom beter af op factoren die daarop van invloed zijn, zoals de grootte van het huishouden en de mate van vervuiling. Zo betaalt niemand te veel en belonen we schone keuzes.
- De onroerendezaakbelasting (OZB) brengen we naar de laagste 20% van Nederland en indexeren we op basis van de meerjarige gemiddelde inflatie, zodat we kunnen investeren in de toekomst en de lasten voor inwoners betaalbaar blijven. We trekken zo bovendien de lasten voor huurders en kopers meer gelijk. Tegelijkertijd blijft D66 kritisch kijken naar de eigen uitgaven van de gemeente, zodat elke euro verstandig wordt besteed. We zijn ambitieus maar voeren onze ambities uit in realistische stappen binnen een gezonde begroting.
- D66 Breda vindt het belangrijk dat inwoners mee kunnen praten over de begroting, daarom gaan we de inspraakmogelijkheden van inwoners doorontwikkelen, bijvoorbeeld door de ideeënmarkt bij de kadernota in de gemeenteraad meer en bredere bekendheid te geven.

Verstandig omgaan met data en privacy

- We kunnen steeds meer met data. In Breda lopen we zelfs voorop met onze digital twin, die we gebruiken voor onder andere crowd control. D66 Breda is daar trots op en wil dat we deze verder ontwikkelen en hier slim en verantwoord gebruik van maken. Hierover brengen we open verslag uit, met respect voor ieders privacy, en letten we op mogelijke onbedoelde vooroordelen in algoritmes.
- We zetten de mogelijkheden van AI in om de bedrijfsvoering van de gemeentelijke organisatie en de dienstverlening richting inwoners te verbeteren. Ambtenaren krijgen de nodige trainingen en ondersteuning om met AI te kunnen werken, met aandacht voor digitale vaardigheden en ethiek.
- Daarnaast wil D66 Breda dat de gemeente haar ICT-systemen veilig en toekomstbestendig houdt. Daarom pleiten we voor een 'Responsible Disclosure'-regeling: goedbedoelende hackers mogen zwakke plekken in gemeentelijke websites en systemen ontdekken en melden, zonder dat ze daarvoor vervolgd worden. Zo verbeteren we de beveiliging van de digitale dienstverlening, waarmee we de veiligheid en privacy van inwoners en gegevens vergroten.

Dankwoord van het bestuur

Met trots presenteren wij het verkiezingsprogramma van D66 Breda. Dit programma is het resultaat van maandenlang hard werk, inhoudelijke discussie en betrokkenheid van velen binnen onze afdeling.

Wij willen allereerst de Verkiezingsprogrammacommissie, Talitha Korsmit, Lottie van Kelle en Sjoerd Looijen, van harte bedanken voor hun enorme inzet, toewijding en scherpe pen. Jullie hebben de uitgangspunten van D66 vertaald naar een inspirerend en realistisch programma voor onze stad. Ook de Permanente Programmacommissie verdient waardering voor haar waardevolle bijdrage en voorwerk, net als de talloze maatschappelijke organisaties die ons gevoed hebben met goede ideeën.

Daarnaast danken wij alle leden die hebben meegedacht, meegeschreven, amendementen hebben ingediend of tijdens bijeenkomsten hun ideeën hebben gedeeld. Dankzij jullie inbreng is dit programma écht een gezamenlijke prestatie geworden, een programma van en voor onze leden, en vooral: voor Breda.

Namens het bestuur van D66 de Baronie,

Menno Bart

Voorzitter

Het kan wél

D66